

SIEROSZEWICE

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Zespół autorski:

mgr Magdalena Kędzia – generalny projektant

upr. urb. Nr 1449/94

mgr Maria Mikołajczyk

mgr Jan Kłysz

tech. Helena Bruź

Zespół autorski zmiany studium:

mgr Adam Derc (Z-169)

mgr inż. arch. Jerzy Zalewski (Z-185)

Sieroszewice – luty 2000 r., wrzesień 2005 r. (zmiana)

SPIS TREŚCI

Uwagi wstępne

Zadania studium

Obowiązujące w gminie akty prawne dotyczące zagospodarowania przestrzennego

FAZA I – UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

Położenie gminy w regionie i jej związki funkcjonalne z otoczeniem

Polityka przestrzenna państwa na obszarze gminy

UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

Środowisko przyrodnicze

Rzeźba terenu

Warunki geologiczne i surowce

Wody powierzchniowe i podziemne

Szata roślinna i możliwości rekreacji

Przyrodnicze obszary i obiekty chronione

Środowisko kulturowe

Osadnictwo prehistoryczne

Osadnictwo historyczne

Zabudowa zagrodowa

Wykaz obiektów zabytkowych

Ocena stanu zachowania dziedzictwa kulturowego

Sfera społeczna

Struktura funkcjonalna

Sieć osadnicza gmin i dostępność usług

Zasoby mieszkaniowe gminy

Ruch budowlany w gminie

Stan zagospodarowania przestrzennego jednostek osadniczych

Demografia

Sfera gospodarcza

Rolnictwo

Wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Struktura obszarowa gospodarki rolnej

Źródła utrzymania ludności rolniczej

Użytkowanie gruntów

Hodowla

Struktura własności rolnej

Obsługa rolnictwa

Ocena stanu rolnictwa w gminie

Przemysł i drobne formy działalności gospodarczej

Komunikacja

Infrastruktura techniczna

Wodociągi

Kanalizacja

Odpady

Zaopatrzenie w gaz

Energetyka

Telekomunikacja

Uwarunkowania rozwoju gminy

Szanse i zagrożenia rozwoju przestrzennego gminy

Silne i słabe strony gminy

Główne problemy rozwoju przestrzennego gminy

FAZA II – KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

PODSTAWOWE FUNKCJE GMINY

Tereny otwarte

Tereny zabudowy mieszkaniowej

Tereny usług publicznych i centrów usługowych

Tereny rekreacyjno – wypoczynkowe

Tereny zasobów dóbr kultury

Tereny produkcyjno – gospodarcze

Urządzenia infrastruktury technicznej i komunalnej

STREFY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNE

Strefa rolnicza i mieszkaniowo-usługowa

Strefa rolnicza i obsługi rolnictwa

Strefa leśna i wypoczynkowa

ZMIANA STUDIUM

Zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sierszewice, w zakresie zmiany trasy planowanej dwutorowej linii elektroenergetycznej 400 kV Ostrów - Rogowiec/Trębaczew wykonano w oparciu o przepisy Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 z 2003 r., poz. 717 z póź. zm.), działając na podstawie upoważnienia Rady Gminy Sierszewice, wyrażonego uchwałą Nr XIX/111/04 z dnia 29 grudnia 2004 r. Zgodnie z §2 uchwały, zakres opracowania obejmował zmianę przebiegu trasy przedmiotowej linii elektroenergetycznej 400 kV , dla obszaru określonego w załączniku graficznym do niniejszej uchwały.

Zgodnie z art. 11 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 z 2003 r., poz. 717 z póź. zm.), projekt zmiany Studium został przedstawiony do zaopiniowania i uzgodnienia z odpowiednimi organami administracji samorządowej i rządowej, a w dniach od ..... do ..... wyłożony do publicznego wglądu. W dniu ..... przeprowadzono publiczną dyskusję nad przedłożonym projektem zmiany Studium. W dniu ..... Rada Gminy Sierszewice podjęła uchwałę o zatwierdzeniu przedłożonej zmiany Studium.

Zgodnie z Ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 z 2003 r., poz. 717 z póź. zm.), efektem finalnym sporządzonej zmiany jest wersja jednolita rysunku oraz elaboratu tekstowego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sierszewice w formie papierowej oraz w formie elektronicznej.

I – UWAGI WSTĘPNE

1. Zadania Studium

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest obowiązkowym opracowaniem planistycznym sporządzanym w celu określenia polityki przestrzennej gminy. Dokument ten został wprowadzony do systemu planowania w Polsce ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. nr 89, poz. 415). Umożliwia on samorządom lokalnym koordynowanie opracowywania planów miejscowych w warunkach, gdy nie będą one obejmowały obszaru całej gminy. Daje też okazję do określenia swojej polityki w dziedzinie zagospodarowania przestrzennego w nowych realiach ustrojowych, w których system planowania przestrzennego dostosowany został do reguł gospodarki rynkowej oraz zasady ochrony praw własności.

Studium nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Jest natomiast wewnętrznym zobowiązaniem Rady Gminy i Zarządu Gminy do realizacji kierunków zagospodarowania przestrzennego określonych w tym dokumencie a konkretyzowanych później w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. **Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadza obowiązek badania przez Wójta spójności pomiędzy Studium a planem miejscowym przy jego sporządzaniu.**

Ponadto kierunki polityki przestrzennej powinny być spójne z generalną wizją rozwoju gospodarczego i społecznego gminy oraz stymulować jej rozwój we wszystkich sferach związanych z gospodarką przestrzenną.

Przy sporządzaniu Studium zgodnie z ustawą należy uwzględnić również cele i kierunki polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa, które określone są w studium zagospodarowania przestrzennego województwa.

2. Obowiązujące w gminie akty prawne dotyczące zagospodarowania przestrzennego:

1. Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Sieroszewice zatwierdzony uchwałą Nr XVIII/79/87 Gminnej Rady Narodowej w Sieroszewicach z dnia 30 czerwca 1987 r. zmieniony:
  - uchwałą Nr XVIII/96/92 Rady Gminy Sieroszewice z dnia 10 listopada 1992 r.,
  - uchwałą Nr XXX/160/98 Rady Gminy Sieroszewice z dnia 18 czerwca 1998 r.,
  - uchwałą Nr VII/35/99 Rady Gminy Sieroszewice z dnia 11 maja 1999 r.

Dwie ostatnie zmiany planu opracowane w trybie ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. 89, poz. 415 z póź. zm.) zachowają moc obowiązującą po dezaktualizacji „Miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Sieroszewice”.

FAZA I – UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY.

Tworząc przyszłą politykę przestrzenną gminy należy w pierwszym rzędzie określić uwarunkowania jej rozwoju, które wskażą możliwości i ograniczenia rozwoju przestrzennego gminy. Na tym etapie należy wyodrębnić uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne gminy.

II – UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

1. Położenie gminy w regionie i jej związki funkcjonalne z otoczeniem.

Gmina Sieroszewice, po reformie administracyjnej państwa przeprowadzonej w 1999 roku, wchodzi w skład województwa wielkopolskiego i położona jest w jego południowo-wschodniej części. Należy ponadto do powiatu ostrowskiego i stanowi jego granicę południowo-wschodnią. Gmina graniczy z następującymi jednostkami samorządu terytorialnego:

- od północy z Gminą i Miastem Nowe Skalmierzyce,
- od wschodu z Gminą Godziesze Wielkie i Gminą Brzeziny, wchodzącymi w skład powiatu kaliskiego,
- od południa z Gminą Kraszewice, Miastem i Gminą Grabów oraz Miastem i Gminą Mikstat, wchodzącymi w skład powiatu ostrzeszowskiego,
- od zachodu z Gminą Przygodzice i Gminą Ostrów Wielkopolski.

Z racji położenia gminy Sieroszewice blisko Ostrowa Wielkopolskiego uwiadaczniają się silne związki funkcjonalno-przestrzenne tych dwóch jednostek administracyjnych. Ostrów Wielkopolski – jako miasto na prawach powiatu – pełni funkcję silnego ośrodka skupiającego szereg instytucji administracyjnych, publicznych, finansowych, wymiaru sprawiedliwości, zarządzania, edukacji, służby zdrowia, kultury i innych, które w tym zakresie obsługują między innymi gminę Sieroszewice.

Ponadto związki gminy z Ostrowem Wielkopolskim obejmują stałe dojazdy do pracy oraz zaopatrzenie ostrowskiego rynku zbytu w płody rolne. Z kolei gmina oferuje mieszkańcom Ostrowa Wielkopolskiego potencjalne tereny służące do celów rekreacyjnych (w zalesionej południowo-wschodniej części gminy). Związki te pośrednio oddziałują na sferę socjalno-bytową – zatrudnienie, bezrobocie, dochody ludności itp. Bliskość Ostrowa Wielkopolskiego wywiera również wpływ na układ osadniczy gminy i strukturę zabudowy wsi. Widoczne są tendencje do obudowywania szlaków komunikacyjnych prowadzących z miasta zabudową mieszkaniową i usługową. Rozwojowi tych związków funkcjonalnych sprzyja nie tylko bliskość położenia miasta ale bardzo dobre połączenie komunikacyjne z tym ośrodkiem. Mniejsze znaczenie mają dające się zauważyć związki funkcjonalne z Kaliszem, Nowymi Skalmierzycami, Grabowem i Mikstatem – głównie z zakresu dojazdów do pracy i obsługi ludności.

Pod względem fizyczno-geograficznym podziału Polski wg Kondrackiego na regiony, teren gminy położony jest w obrębie kilku makroregionów. Część północna i wschodnia gminy położona jest w makroregionie Nizin Południowowielkopolskich. Wyodrębnia się tu dwa mezoregiony:

1. Wysoczyznę Kaliską – obejmującą północną część gminy,
2. Kotlinę Grabowską – obejmującą wschodnią część gminy.

Natomiast część południowo-zachodnia gminy położona jest w obrębie dwóch makroregionów:

1. Wału Trzebnickiego (z mezoregionem – Wzgórza Ostrzeszowskie),
2. Obniżenia Milicko-Głogowskiego (z mezoregionem – Kotlina Milicka).

W zakresie powiązań przyrodniczych z regionem największe znaczenie na dolina Proсны, stanowiąca krajowy korytarz ekologiczny w ogólnopolskiej sieci terenów cennych przyrodniczo. Ze względu na ten element środowiska przyrodniczego utworzono Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Proсны”, który obejmuje nie tylko obszar gminy Sierszewice, ale również inne gminy położone wzdłuż rzeki Proсны. Niewielki teren położony w południowo-zachodniej części gminy należy do Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska”. Obszar ten obejmuje również inne tereny położone na zachód i południowy-zachód od gminy Sierszewice. Poza korzystnymi powiązaniem gminy Sierszewice z gminami ościennymi należy zauważyć również ich negatywne oddziaływanie poprzez „eks-

port” ścieków rzeką Ołobok, głównie z Ostrowa Wielkopolskiego i rzeką Prosną z Wieruszowa i Kępna poprzez rzekę Niesób.

Pod względem powiązań z zewnętrznym układem komunikacyjnym gmina Sieroszewice ma średnio korzystne położenie. Najważniejszą rolę odgrywa tu droga wojewódzka nr 450 łącząca Kalisz poprzez Ołobok, Wielowieś Klasztorną, Grabów i Wieruszów z Opatowem. Większe znaczenie dla gminy w wymiarze lokalnym ma droga powiatowa nr 210 łącząca Ostrów Wielkopolski z Wielowsią Klasztorną, ponieważ umożliwia dogodne połączenie obszaru gminy z ośrodkiem świadczącym wobec niej usługi wyższego rzędu. Ponadto na całym terenie gminy zapewnione jest dobre połączenie z drogami krajowymi: nr 25 i 43 poprzez sieć dróg powiatowych. W przyszłości, po zrealizowaniu planowanej drogi ekspresowej Katowice – Pleszew (przebiegać ona będzie tuż poza zachodnią granicą gminy), znacznej poprawie ulegnie powiązanie gminy z zewnętrznym układem komunikacyjnym.

2. Polityka przestrzenna państwa na obszarze województwa.

Ze względu na reformę administracji publicznej wprowadzoną w życie z dniem 01.01.1999 r. do tej pory nie zostało opracowane studium zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, które określałoby cele i kierunki polityki przestrzennej państwa na obszarze tego województwa, w tym zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych. Jako materiał posiłkowy można potraktować koncepcję studium województwa kaliskiego, z którego zapewne wiele elementów jest nadal aktualnych. Odnosi się to przede wszystkim do diagnozy stanu województwa oraz rozpoznania jego zasobów i walorów. Większość z nich można odnieść również do gminy Sieroszewice. Są to następujące elementy:

- „dogodne położenie w zespole aktywnych obszarów gospodarczo-intelektualnych aglomeracji łódzkiej, poznańskiej i wrocławskiej,
- położenie poza obszarami ekologicznego zagrożenia (duża ilość obszarów chronionych),
- warunki naturalne i kulturowe środowiska, stanowiące podstawę gospodarki turystycznej i rekreacji,
- potencjał kulturalny i krajoznawczy,

- zasoby złóż surowców mineralnych o niewykorzystanych w pełni możliwościach produkcji materiałów dla potrzeb budownictwa,
- dobrze ukształtowana struktura funkcjonalno-przestrzenna, w tym sieć osadnicza,
- wartość potencjału społecznego, w tym wolne zasoby pracy o tradycjach rolniczych...”

W wyniku przeprowadzonych analiz wyodrębniono obszary funkcjonalne. Gmina Sieroszewice położona jest prawie w całości w obszarze C. Są to tereny o potencjalnie wysokich walorach przyrodniczych i kulturowych (obszary chronionego krajobrazu, wysoka lesistość, zabytki kultury materialnej). Tereny te predystynowane są do rozwoju funkcji turystycznej. Ze względu na występowanie dużych powierzchni ekosystemów łąkowych teren predysponowany jest do prowadzenia hodowli bydła.

W koncepcji studium województwa kaliskiego przewidywano realizację inwestycji ponadlokalnej jakim jest zbiornik retencyjny „Wielowieś Klasztorna”. Projektowano też przebieg jednego z wariantów autostrady A-8, jednak jej docelowy przebieg nie został do tej pory ustalony. W odniesieniu do zbiornika retencyjnego są czynione starania na szczeblu wojewódzkim o ujęciu tej inwestycji w rejestrze zadań rządowych i zabezpieczeniu odpowiednich środków finansowych na jej realizację.

III – UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

1.1 Rzeźba terenu

Pod względem fizyczno-geograficznym podziału Polski wg Kondrackiego na regiony, teren gminy położony jest w obrębie kilku makroregionów. Część północna i wschodnia gminy położona jest w makroregionie Nizin Południowowielkopolskich. Wyodrębnia się tu dwa mezoregiony:

1. Wysoczyznę Kaliską – obejmującą północną część gminy,
2. Kotlinę Grabowską – obejmującą wschodnią część gminy.

Natomiast część południowo-zachodnia gminy położona jest w obrębie dwóch makroregionów:

1. Wału Trzebnickiego (z mezoregionem – Wzgórza Ostrzeszowskie),
2. Obniżenia Milicko-Głogowskiego (z mezoregionem – Kotlina Milicka).

Powierzchnia terenu gminy jest dość urozmaicona, co wynika z dużej zmienności i wielości form terenu. Różnice wysokości dochodzą do 75 m, od około 108 m n.p.m. w rejonie ujścia Ołoboku do Proсны, do 185 m n.p.m. w rejonie Strzyżewa, usytuowanego u podnóża Wzgórz Ostrzeszowskich. Tutaj też występują największe deniwelacje terenu. Generalnie w ukształtowaniu powierzchni terenu wyróżnić można:

- niewielkie fragmenty sfałdowanej powierzchni górnej spiętrzonej moreny czołowej budującej zespół Wzgórz Ostrzeszowskich; głównie są to ich długie i łagodne zbocza o spadkach do ok. 5%.
- fragmenty pagórków moreny czołowej, akumulacyjnej o nachyleniu zbocza ca 2-5% w zachodniej części gminy.
- zdenudowane wysoczyzny morenowe w przewadze płaskie lub faliste o spadkach rzadko przekraczających 5%, zajmujące część gminy położoną na północ od doliny Baryczy.

Wyżej opisane formy powstały w zasięgu zlodowacenia środkowopolskiego jako formy akumulacji lodowcowej i rzeczno-lodowcowej zdenudowane.

Pozostała część gminy ukształtowała się w okresie zlodowacenia bałtyckiego i reprezentowana jest przez:

- zespół teras akumulacyjno-erozyjnych i erozyjno-denudacyjnych tworzących kilka poziomów, w tym:
  - terasę wysoką – zajmującą największe powierzchnie i wyniesioną około 123-136 m n.p.m. i lokalnie zajęętą przez kilkumetrowej wysokości regularne wydmy paraboliczne lub wałowe,
  - terasę środkową – wyniesioną ca 119-125 m n.p.m. z drobniejszymi wydmami,
  - terasę niską – nadzalewową wyniesioną ca 115-118 m n.p.m., występującą fragmentarycznie w dolinie Ołoboku,

- terasę zalewową – w dolinach Proсны, Baryczy i Gniłej Baryczy, Ołoboku, dochodzącej do 3-4 km (dolina Baryczy).

Na terenie gminy występują również wydmy paraboliczne i wałowe o regularnych kształtach, kilkumetrowej wysokości względnej i silnie nachylonych zboczach (lokalnie ponad 10%) oraz skupiska drobnych i nieregularnych wydm o wysokości ca 1 m.

1.2 Warunki geologiczne i surowce.

Obszar gminy budują wodnolodowcowe i lodowcowe utwory plejstoceńskie. Utwory te są ze sobą przemieszane i osiągają miąższość od kilku do kilkudziesięciu metrów; podścielone są trzeciorzędowymi iłami. Gliny związane są zazwyczaj z kulminacjami, piaski natomiast wypełniają płaskie obniżenia. W dolinach cieków występują utwory rzeczne. Proсны w omawianym rejonie posiada plejstoceńską terasę erozyjno-akumulacyjną, piaszczysto-żwirową oraz terasę zalewową zbudowaną z mad i piasków rzecznych o znacznych miąższościach. Doliny pozostałych cieków wypełnione są głównie piaskami rzecznyymi o kilkumetrowej miąższości. W dolinie Baryczy występują rozległe obszary utworów bagiennych wykształconych w postaci torfowiska niskiego.

Gmina nie jest zbyt zasobna w surowce mineralne. Na jej terenie znajdują się udokumentowane złoża kruszywa naturalnego – drobnych piasków – „Rososzyca II” o zasobach wynoszących 39900 ton w kat. C1. oraz „Ołobok” o zasobach wynoszących 156.000 ton. Ponadto na terenie gminy znajdują się złoża surowców ilastych w Masanowie. Obecnie stare złożo „Masanów” zostało wyeksploatowane. Jako kierunek rekultywacji przewidziano urządzenie zbiornika wędkarskiego. Natomiast w roku 1989 udokumentowano nowe złożo surowców ilastych „Masanów” o zasobach 1635,4 tys. m³ na powierzchni 12,40 ha. Koncesję na eksploatację złoża posiada Krotoszyńskie Przedsiębiorstwo Ceramiki Budowlanej „CERABUD”.

W dolinie Baryczy prowadzono poszukiwania za torfem. Przebadane torfowiska należą do torfowisk niskich, użytkowanych głównie jako łąki o poroście turzycowo-trawiastym. Udokumentowano 4 złoża, z których tylko złożo A posiada surowiec o cechach przemysłowych (powierzchnia złoża – 1080 ha, zasoby bilansowe – 13.213 tys. m³, zasoby pozabilansowe – 4.283 tys. m³, średnia miąższość torfu – 1,62). Pozostałe złoża pod względem przemysłowym nie przedstawiają wartości, gdyż posiadają torf o wysokiej popielności w płytkich pokładach.

1.3 Wody powierzchniowe i podziemne.

Wody powierzchniowe.

Całą wschodnią granicę gminy stanowi rzeka Proсна. Zbiera ona wszystkie płynące wody powierzchniowe z terenu gminy poprzez niezbyt liczne dopływy. Największe z nich to Ołobok oraz Gniła Barycz i Barycz. Do nich z kolei odprowadzają wodę cieki dalszego rzędu i rowy melioracyjne, szczególnie liczne w dolinie Gniłej Baryczy. Barycz, której dolina zajmuje środkowy obszar gminy płynie tu w kierunku wschodnim do rzeki Gniła Barycz, będącej prawym dopływem Ołoboku. W środkowo-zachodniej części gminy znajduje się źródłiskowy obszar Baryczy. Występuje tu zjawisko bifurkacji obszarowej. Przez większą część roku teren w zasięgu gminy Przygodzice (partie zachodnie i środkowe) odwadniany jest w kierunku zachodnim przez Barycz do Odry, teren w zasięgu gminy Sieroszewice oraz wschodnich krańców gminy Przygodzice odwadniany jest przez Barycz do Gniłej Baryczy i Ołoboku w kierunku wschodnim do Proсны. W okresie wysokich stanów wód jest jedno wielkie rozlewisko.

Zjawisko bifurkacji ma miejsce również w rejonie Psar. Rzeka Ciemna, lewy dopływ Proсны, płynąca na północ przez Gołuchów, część swych wód z obszaru źródłiskowego odprowadza na południe do Ołoboku. W dolinie Ciemnej zrealizowane zostały stawy rybne, które są jedynymi większymi wodami stojącymi w gminie.

Wody podziemne.

Na terenie gminy występują następujące poziomy wodonośne:

- jurajski,
- trzeciorzędowy,
- czwartorzędowy.

Poziom jurajski

Związany jest ze spękanyimi wapieniami i marglami, wapieniami piaszczystymi i piaszkowcami. Zalegają one zwykle na głębokości 30-150 m pod pokładem utworów trzeciorzędowych i czwartorzędowych. Prowadzą one wody pod ciśnieniem. Poziom ten jest zasilany w obrębie wysoczyzn poprzez przesączanie i przepływy w oknach hydrogeologicznych z nadległych poziomów w osadach kenozoicznych. Na terenie gminy nie ma czynnych ujęć tego poziomu.

Poziom trzeciorzędowy

Związany jest z piaskami trzeciorzędowymi zalegającymi między warstwami iłów i występuje na głębokości 93 m, a stabilizuje się na głębokości 6,1 m. Jest to poziom ciśnieniowy, warstwę napinającą stanowi bardzo słabo przepuszczalny kompleks iłów poznańskich o zmiennej miąższości. Na terenie gminy w poziomie tym zlokalizowano 1 otwór znajdujący się w Wielowsi Klasztornej (użytkownikiem jest Ośrodek Zdrowia).

Poziom czwartorzędowy

Związany jest z piaskami fluwioglacjalnymi oraz piaskami współczesnych dolin. Występują tu dwa horyzonty wód czwartorzędowych:

- płytki, występujący na głębokości 1,8 – 4,1 m, związany z warstwą piasków podścielonych glinami,
- głęboki, występujący na głębokości 6,6 – 51,0 m, pod napięciem, związany z piaskami fluwioglacjalnymi, stabilizujący się na głębokości 0,1 – 10,2 m.

Zagrożenia czystości wód.

Zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych uzależnione są od stopnia skażenia środowiska oraz możliwości transportu tych skażeń do otoczenia. Wysoki stopień skażenia wód powierzchniowych wynika z następujących przyczyn:

- nieuporządkowanej gospodarki wodno-ściekowej, braku oczyszczalni ścieków (jedyna na terenie gminy lokalna oczyszczalnia działa w Parczewie),
- rozwoju osadnictwa (wodociągi bez kanalizacji),
- prowadzeniu hodowli zwierzęcej przy braku możliwości zagospodarowania gnojowicy,
- nadmiernej chemizacji gleb związanej z rozwojem rolnictwa (w pobliżu cieków wodnych i wód stojących należy ograniczyć stosowanie nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin),
- wpływ związków ropopochodnych pochodzących z użytkowania maszyn rolniczych, dźwigów, koparek i innych urządzeń mechanicznych.

Aktualnie rozpoznany poziom zanieczyszczenia powierzchniowych wód płynących jest niezadowalający. Od szeregu lat przeważnie wody te pod względem sanitarnym nie mieszczą się w żadnej z klas czystości. Wody Proсны, Ołoboku i Gnitej Baryczy wpływają na teren gminy już zanieczyszczone, gdzie ulegają dalszej degradacji.

Jakość wód rzeki Proсны na odcinku wzdłuż wschodniej granicy gminy nie spełniała wymagań żadnej z klas czystości (badania z 1996 r.) Wyniki analiz wskazują na następujące parametry najczęściej dyskwalifikujące jakość wód: tlen rozpuszczony, BZT5, zawiesina ogólna, azotany, azotyny, fosforany, fosfor ogólny, chlorofil, a przede wszystkim miano Coli. Największe zagrożenie dla czystości wód Proсны stanowią ścieki komunalne i przemysłowe odprowadzane z Ostrowa Wielkopolskiego, ścieki komunalne z Kępna i Wieruszowa, ścieki przemysłowe z ZPW PROSPAN w Wieruszowie, Cukrowni i Rafinerii WITASZYCE, oraz Masarni ABEL w Czajkowie (odprowadzane poprzez Łużycę).

Wskutek utrzymującego się od szeregu lat przeciążenia ekosystemu zanieczyszczeniami, w tym o charakterze toksycznym, znacznie osłabione zostały zdolności chłonne rzeki. Na radykalną poprawę stanu czystości wód Proсны na odcinku znajdującym się na terenie gminy oraz Ołoboku można liczyć tylko w przypadku rozwiązania problemu oczyszczania ścieków w Ostrowie Wlkp. Rzeka Ołobok jest najbardziej zanieczyszczonym dopływem Proсны. Badania potwierdziły tylko utrzymujący się od szeregu lat katastrofalny stan rzeki poniżej Ostrowa Wlkp. Wszystkie wskaźniki tlenochłonne, zawiesiny, większość form azotu, fosforu, detergenty oraz cynk i miano Coli wielokrotnie przekroczyły normy III klasy czystości rzek. Nie można ocenić czystości rzeki Barycz, ponieważ była ona badana poza terenem gminy. Największe zagrożenie dla jakości wód w gminie Sierszewice stwarzają ścieki komunalne oraz zakłady przemysłowe o profilu spożywczym np. masarnia i piekarnia w Rososzycy oraz liczne hodowle zwierząt.

Zbiorniki wód podziemnych zagrożone są pośrednio. Decydującym czynnikiem jest izolacja tych wód od powierzchni, a w mniejszym stopniu kontakty z wodami powierzchniowymi. W związku z tym, że gmina ma charakter rolniczy, rodzaj zanieczyszczeń związany jest głównie z przetwórstwem rolniczym, hodowlą i przetwórstwem spożywczym. Głównym źródłem zanieczyszczeń są: ścieki, nielegalne wysypiska, gnojowice, magazyny paliw płynnych, nadmierna chemizacja upraw.

Na terenie gminy wody podziemne w utworach czwartorzędu, trzeciorzędu i jury ogólnie zaliczane są do Ib klasy czystości. Są to wody bardzo słabo zmienione antropogenicznie, nadające się do picia bez uzdatnienia. Wody czwartorzędowe były badane poza terenem gminy Sierszewice. W części zachodniej gminy występują wody zaliczane do Ib klasy czystości. Wschodnia część gminy, rejon doliny Proсны, charakteryzuje się obecnością wód czwartorzędowych III klasy czystości. Jest tu podwyższona mętność, zawartość żelaza i manganu. Największe zanieczyszczenia wód czwartorzędowych związane są więc z: rolniczym nawożeniem – żelazo, mangan, azotany i mętność, odprowadzaniem nieoczyszczonych ścieków i nieszczelnych szamb – miano Coli i detergenty, działalnością zakładów przemysłowych zlokalizowanych poza granicami gminy (gm. Ostrów Wlkp.) – ołów, jak również z rozwijającą się motoryzacją – Cd, kadm.

Wody trzeciorzędowe na terenie gminy zaliczane są do klasy Ib, a więc są to wody nadające się do picia bez uzdatniania, a ich chemizm odpowiada przepisom sanitarnym obowiązującym dla wód pitnych. Zagrożenia dla wód zbiornika trzeciorzędowego związane są z miejscowościami położonymi poza granicami gminy (Ostrów Wlkp. i Mikstat).

Wskaźnik zanieczyszczenia wód szczelinowych w utworach mezozoicznych oznaczono poza granicami gminy. Na podstawie ogólnych informacji zaliczane są one do Ib klasy czystości. Rejony zanieczyszczeń wód jurajskich zlokalizowane są głównie poza granicami gminy (Ostrów Wlkp. i Mikstat).

1.4. Szata roślinna i możliwości rekreacji.

Lasy zajmują blisko 30% powierzchni gminy. Pod względem administracyjnym należą do Nadleśnictwa Taczanów. Największe kompleksy leśne znajdują się w części południowej gminy. Lasy na terenie gminy zostały zaliczone do lasów ochronnych ze względu na uszkodzenia drzewostanu spowodowane przez przemysł. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna porastająca nie tylko ubogie siedliska boru świeżego ale również bogatsze – boru mieszanego świeżego na niekorzyść dębu. Obecnie drzewostany dębowe, czy też z przewagą tego drzewa występują jedynie w kilku miejscach. Niektóre z nich, jak choćby lasy rezerwatu „Niwa”, przedstawiają duży walor przyrodniczy.

Pod względem siedliskowym najwięcej jest boru świeżego z sosną jako gatunkiem panującym. W domieszce występuje brzoza, dąb i świerk. W podszybie występują miejscami jałowiec, dąb i kruszyna, w runie natomiast rokit, widłorząb, czernica, wrzos, brusznica i kostrzewa. Duże obszary zajmuje też bór mieszany świeży, gdzie w piętrze najwyższym występuje sosna, brzoza, dąb, świerk, osika i jodła. W podszytach występuje dąb, świerk, kruszyna, jarzębina, bez czerwony i koralowy, jodła i brzoza. W runie spotkać można rokit, gajnik Iśniący, orlicę, poziomkę, czernicę, pszeniec i szczawik.

Lasy te posiadają duże walory estetyczne i zdrowotne. Szczególnie dużą przydatnością rekreacyjną charakteryzują się bory mieszane świeże ze względu na znaczną chłonność naturalną (około 10 osób/ha/dzień). Ponadto środowisko to nadaje się do wszystkich form wypoczynku. Warunki panujące w tego typu lasach są optymalne do lokalizowania w nich (na obrzeżu) „drugich domów”, sanatoriów, domów wypoczynkowych itp. Równocześnie znaczna elastyczność siedlisk pozwala na ich dowolne kształtowanie. Jest to więc typ zbiorowiska uniwersalnego pod względem zarówno bioterapeutycznym, jak i urzędowo-rekreacyjnym.

Mniejszą przydatnością rekreacyjną posiadają bory świeże ze względu na małą odporność roślinności runa i gleb na zniszczenie. Maksymalna dopuszczalna chłonność naturalna wynosi około 6 osób na 1 ha w ciągu dnia w sezonie letnim. Bory świeże nadają się do ograniczonej penetracji swobodnej oraz lokalizacji sanatoriów i szpitali. Mniejsze obszary zajmuje:

- bór mieszany wilgotny z sosną, świerkiem, brzozą, olchą w piętrze najwyższym z domieszką dębu, modrzewia i topoli; w podszytach występuje świerk, kruszyna, dąb, wierzba, jałowiec i jarzębina, w runie natomiast czernica, narecznica, orlica, trzęślica, pszeniec, rokieta, siódmaczek, szczawik i płonnik,
- bór wilgotny z sosną jako gatunkiem panującym oraz brzozą, świerkiem i olchą; w podszytach występuje kruszyna, brzoza i olszyna, w runie natomiast trzęślica, orlica, sit, brusznica i łochynia,
- las mieszany świeży z sosną jako gatunkiem panującym z domieszką dębu, świerka, brzozy, jodły i grabu oraz świerka z domieszką brzozy, sosny, jodły i dębu; w podszytach występuje brzoza, dąb, osika, olsza, świerk i buk,
- ols jesionowy z olszą z domieszką jesionu i świerka oraz świerka z domieszką brzozy.

Przydatność rekreacyjna tych lasów jest mniejsza a czasem wręcz są one w ogóle nieprzydatne, szczególnie dotyczy to lasów wilgotnych i podmokłych.

Ogólnie walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy są duże. Składają się na to duża lesistość, lasy przydatne w ogromnej przewadze dla celów rekreacyjnych,

względnie czyste środowisko oraz bliskość Ostrowa Wielkopolskiego i Kalisza. Gmina jest też ciekawa pod względem krajoznawczym. W większości wsi znajdują się ciekawe i wartościowe obiekty zabytkowe i ciekawostki przyrodnicze. Walory przyrodnicze klasyfikują gminę jako obszar rekreacyjny o znaczeniu lokalnym, predysponowanym do rozwoju funkcji rekreacyjnych na bazie wsi letniskowych. Warunki dla rozwoju turystyki mogą się zdecydowanie poprawić po zrealizowaniu przynajmniej jednego z dwu projektowanych zbiorników retencyjnych: „Wielowieś Klasztorna” lub „Psary”.

1.5 Przyrodnicze obszary i obiekty chronione.

Na terenie gminy Sierszewice znajdują się następujące przyrodnicze obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów szczególnych:

obszary chronionego krajobrazu

- Obszar Chronionego Krajobrazu „*Dolina Proсны*”, obejmujący prawie cały obszar gminy z wyjątkiem jej krańców południowo-zachodnich. Ustalony został rozporządzeniem Wojewody Kaliskiego nr 65 z dnia 20 grudnia 1996 r. Celem jego utworzenia jest ochrona znajdujących się na jego obszarze bogatych w swej różnorodności środowisk roślinnych, w tym gatunków roślin chronionych, licznie występujących gatunków ptaków chronionych, zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz licznych rezerwatów przyrody. Uzupełnieniem tego cennego środowiska przyrodniczego są zabytki architektury i walory turystyczno-krajobrazowe. Zagospodarowanie tych terenów powinno zapewnić stan względnej równowagi ekologicznej systemów przyrodniczych.
- Obszar Chronionego Krajobrazu „*Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolnowska*” obejmuje niewielką część południowo-zachodniego obszaru gminy. Ustalony został rozporządzeniem Wojewody Kaliskiego nr 63 z dnia 7 września 1995 r. Celem ochrony jest zapobieganie degradacji środowiska naturalnego poprzez nadmierną jego urbanizację, uprzemysłowienie oraz meliorację i nawożenie gruntów rolnych.

rezerваты przyrody

W gminie Sierszewice utworzone zostały dwa rezerваты przyrody: rezerwat leśny „Majówka” i rezerwat leśny „Niwa”.

Rezerwat „Majówka” zajmuje obszar o powierzchni 7,95 ha. Utworzony został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego Nr 301 z dnia 15.09.1958 r. (MP. Nr 73, poz. 430) na terenie Nadleśnictwa Taczanów, obręb Wielowieś. Został utworzony „w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych boru mieszanego z udziałem jodły i świerka na granicy ich naturalnego zasięgu”. Na północnej granicy z łąkami występuje w piętrze podokapowym olsza czarna oraz sporadycznie grab, brzoza i buk. Rezerwat ten objęty jest ochroną częściową.

Rezerwat „Niwa” jest to rezerwat częściowy, o pow. 17,08 ha utworzony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego Nr 17 z dnia 28.01.1959 r. (MP. Nr 25, poz. 118). Położony jest na terenie Nadleśnictwa Taczanów, obręb Wielowieś. Rezerwat utworzono w celu zachowania fragmentu boru mieszanego świeżego i lasu liściastego z udziałem świerka na północnej granicy jego zasięgu. Występujący tu las można zaliczyć głównie do zespołu zbliżonego do boru mieszanego, małą powierzchnię zajmuje zespół grądu wysokiego. Drzewostan buduje sosna, dąb szypułkowy, grab i świerk w wieku 140 lat. W części rezerwatu z przewagą drzewostanu liściastego występuje typowe runo roślin wczesnowiosennych: przylaszczka, zawilec gajowy, gajowiec żółty. Natomiast pozostała część rezerwatu jest mocno zacieniona, porośnięta bluszczem pospolitym. Przez środek rezerwatu malowniczo przepływa w głęboko wciętych wąwozie strumień, będący dopływem Gniłej Baryczy.

parki podworskie

Zlokalizowane są one we wsiach: Parczew – Westrza, Namysłaki, Psary, Raduchów, Rososzyca, Sierszewice, Strzyżew i Zmysłona. Z tego w dobrym stanie są tylko parki w: Parczewie (pow. 5,79 ha), Psarach (pow. 4,36 ha) i Rososzycy (pow. 5,63 ha). Na ich terenie występuje piękny, pomnikowy starodrzew. Wszystkie parki podlegają szczególnej ochronie i wymagają rewaloryzacji.

pomniki przyrody

Na terenie gminy za pomniki przyrody uznano 17 drzew. Są to pojedyncze drzewa i grupy drzew:

- dąb bezszypułkowy wieku 400 lat, o obwodzie pierśnicy 520 cm, wysokości 22 m (nadm. Przedborów leśn. Wielowieś oddz. 45d),
- dąb szypułkowy wieku 400 lat, o obwodzie 320 cm i wys. 22 m (nadm. Przedborów leśn. Wielowieś, oddz. 45d),
- dąb szypułkowy wieku 500 lat, o obwodzie 320 cm i wys. 18 m (we wsi Psary),
- dąb szypułkowy wieku 400 lat, o obwodzie 470 cm, wys. 18 m (przy drodze Psary – Bilczew),
- 6 dębów szypułkowych wieku 400 lat, o obwodzie 400-550 cm, wys. 16 - 18 m (na terenie parku podworskiego w Psarach),
- 3 topole *Populus sp.* wieku 100 lat, o obwodzie 360 - 540 cm i wys. 16 - 23 m (na terenie parku podworskiego w Psarach),
- dąb szypułkowy wieku 300 lat, o obwodzie 450 cm, wysokości 16 m (na terenie gorzelni w Psarach),
- 5 dębów szypułkowych o obwodzie 400-500 cm, wys. 15 - 20 m (rosnące nad brzegiem stawu w parku w Rososzycy),
- 2 lipy drobnolistne o obwodzie 3,20 - 4,0 m i wys. 20 m (przy leśniczówce leśn. Milaszka),
- dąb szypułkowy o obwodzie 5,30 m i wys. 18 m (obok gosp. w Psarach),
- dąb szypułkowy o obw. 460 cm i wys. 20 m (przy drodze oddziałowej do byłej gajówki w Namysłakach),
- dąb szypułkowy o obw. 430 cm i wys. 25 m (przy gospodarstwie rolnym w Ołoboku),
- sosna pospolita (przy stodole gosp. prywatnego w Kani),
- dąb szypułkowy (we wsi Masanów, przy drodze Masanów - Namysłaki).

Aleje drzew:

- aleja dębowa długości 2,5 km i wieku drzew 150 – 500 lat (w Raduchowie, pomiędzy Górkim Młynem a Raduchowem),
- aleja lipowa (lipy drobnolistne) długości 500 m (we wsi Sieroszewice),

- aleja brzoza (brzoza brodawkowa) długości 7 km wysokość drzew 16 – 18 m, obwód 150 – 285 m (od Ołoboku do Wielowisi).

lasy ochronne

Do lasów ochronnych zaliczone zostały wszystkie lasy na terenie gminy. Lasy te zostały uznane za ochronne ze względu na fakt, iż stanowią drzewostany uszkodzone na skutek działalności przemysłu.

gleby chronione

Gleby podlegające szczególnej ochronie przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne są to gleby o klasie bonitacyjnej od I – III oraz wszystkie gleby pochodzenia organicznego. Gleby mineralne najwyższych klas występują głównie w środkowo-zachodniej części gminy. Gleby organiczne występują głównie na obszarze doliny Baryczy, Ołoboku i Gniłej Baryczy.

strefy najwyższej i wysokiej ochrony zbiorników wód podziemnych

Większa część gminy leży w zasięgu struktur wodonośnych związanych z pradoliną barycko-głogowską i pradoliną Proсны. Zaliczone one zostały do głównych zbiorników wód podziemnych. Pradoliny wypełnione utworami piaszczystymi są szczególnie narażone na zanieczyszczenia. Zbiornik wód czwartorzędowych wschodniej części pradoliny barycko-głogowskiej oraz środkowej Proсны należą do zbiorników odkrytych. Istnieje realne niebezpieczeństwo zanieczyszczenia poziomu wodonośnego, ponieważ na większości obszaru występowania zbiornika oraz potencjalnej migracji zanieczyszczeń do wód podziemnych jest mniejszy od 25 lat. Obszar wymagający najwyższej ochrony wód podziemnych (ONO) został utworzony w zasięgu działania ujęcia wód podziemnych dla Ostrowa Wielkopolskiego. Pozostały obszar w zasięgu struktur wodonośnych pradoliny barycko-głogowskiej i pradoliny Proсны zaliczony został do obszarów wymagających wysokiej ochrony. Ponadto na terenie gminy zlokalizowano liczne miejsca lęgowe ptaków chronionych oraz stanowiska chronionych gatunków roślin.

2. ŚRODOWISKO KULTUROWE

2.1 Osadnictwo prehistoryczne

Badania w systemie Archeologicznego Zdjęcia Polski przeprowadzono na terenie gminy w 1979 r. w związku z projektowanym zbiornikiem retencyjnym w Wielowisi Klasztornej, badania prowadzono także w latach 1977, 1980 oraz 1982 r. Naturalną linię, wzdłuż której koncentruje się osadnictwo pradziejowe stanowi oś doliny Proсны oraz Baryczy; w obrębie dna dolin i przykrawędziowych terenów progów terasowych. Zauważa się wyraźną różnicę w intensywności osadnictwa na obu brzegach Proсны – piaszczyste tereny lewego brzegu rzeki stwarzały mniej korzystne warunki siedliskowe.

Najliczniej reprezentowane jest osadnictwo kultury łużyckiej, przeworskiej i wczesnego średniowiecza. Kultura łużycka reprezentowana jest przez największą liczbę punktów osadniczych, co pozwala na traktowanie jej jako kultury macierzystej na obszarze gminy. Były to najczęściej obozowiska, małe osady sezonowe dość równomierne rozproszone po całym obszarze (okolice Sierszewic, Latowic, Westrzy).

Inny typ rozmieszczenia stosowany jest przez osadnictwo kultury przeworskiej, występujące niemal wyłącznie na dnie doliny rzecznej lub jej krawędziach. Występuje ono w formie skoncentrowanych grup, w których dominuje jedna lub kilka wielkich osad (okolice Raduchowa czy Wielowisi Klasztornej). Najstarsze i najcenniejsze osadnictwo wczesnośredniowieczne zgrupowane było w rejonie Wielowisi Klasztornej.

Ilościowy i chronologiczny zestaw stanowisk archeologicznych:

Epoka kamienia / mezolit, neolit /	.....7x
Epoka kamienia – wczesna epoka brązu	.....6x
Kultura trzciniecka	.....40x
Kultura łużycka	.....113x
Kultura przeworska.	.....68x
Okres wpływów rzymskich	.....8x
Wczesne średniowiecze	.....56x
Średniowiecze – późne średniowiecze	.....52x

2.2 Osadnictwo historyczne

Źródła dotyczące średniowiecznej historii osadnictwa na terenie gminy są bardzo skąpe. Najstarsza wzmianka odnosi się do Sieroszewic i pochodzi z 1136 r. Średniowieczną metrykę mają jeszcze:

- Strzyżew z roku 1203 i 1295, od pocz. XVI do końca XVIII w. wymieniane jako miasto, brak jednak dokumentów potwierdzających jego lokację;
- Ołobok, miejscowość o starożytnej tradycji, leżąca na szlaku handlowym biegnącym wzdłuż Proсны, znany od roku 1208; w 1213 r. następuje fundacja klasztoru cysterek, filii trzebnickiej i do 1837 r. / kasacja zakonu /, jest on własnością klasztoru;
- Wielowieś Klasztorna, figurująca w źródłach od 1388 r. od XIV do 1796 r. wchodziła w skład wyposażenia cysterek z Ołoboku.

Jednak dzisiejsze schematy planistyczne wsi są już efektem XIX – wiecznych zmian w strukturze własnościowej gruntów. W latach 1830 – 1860 na terenach zaboru pruskiego przeprowadzono reformę uwłaszczeniową. Głównymi zasadami tej reformy było: pozostawienie istniejących folwarków, uwłaszczenie tylko najbogatszych chłopów, związanie bezrolnej ludności z folwarkiem oraz separacja gruntów folwarcznych od chłopskich. Przy tej okazji regulowano wszędzie drogi wiejskie, likwidując ich krzywizny i nadając im prosty bieg. Niekiedy likwidowano w ten sposób wewnętrzny plac wiejski, przez co pierwotny **owalnicowy** schemat Ołoboku i Wielowsi Klasztornej zamieniono na wielodrożnice. Pierwotne wsie **folwarczne** rozwinięto w regularne rzędy liniowe z założeniem dworskim czy folwarcznym na końcu wsi np. Parczew, Psary, Sieroszewice, Raduchów lub wielodrożnice np. Rososzyca. XIX – wieczny schemat **kolonii liniowych** mają: Latowice, Masanów, Strzyżew. Kolonia, Biernacice, Westrza, Wydarte są dawnymi **wsiami łąnów leśnych**, powstałych na karczunkach. Charakter **osady leśnej** powstałej przy rzecznej przeprawie, zlokalizowanej na krawędzi doliny starorzecza, zachowała wieś Zamość.

2.3 Zabudowa zagrodowa

Gmina Sieroszewice leży po lewej stronie rzeki Proсны. Historycznie wchodziła w skład terenów zaboru pruskiego i zachowane do dzisiaj budownictwo, w dużym stopniu zostało ukształtowane przez, panujące na tym terenie w XIX wieku stosunki gospodarczo-społeczne i prawo budowlane, wprowadzane przez władze pruskie w latach 1797, po 1815 i w 1871 r. Przepisy te m. in. nie zezwalały na wznoszenie budynków drewnianych – nowo powstające budynki mogły być wykonane z kamienia, cegły (lub w technice drewniano-ceglanej, tzw. szachulcowej). Efektem tego jest znikomy procent drewnianego budownictwa zagrodowego z końca XIX i początku XX w.; pojedyncze przykłady w Bibiankach, Latowicach, Westrzy i większa ich ilość w Strzyżewie Kolonii. Są to drewniane budynki o konstrukcji szkieletowej z glinianym wypełnieniem, sumikowo-łatkowej, kryte dachówką. Stare drewniane budynki mieszkalne, sytuowane szczytowo do drogi mogły być zastępowane wyłącznie murowanymi, usytuowanymi kalenicowo, z dachówkowym przykryciem. Taką zabudowę mają wszystkie miejscowości w gminie Sieroszewice. Budynki użyteczności publicznej (wystawiane przez władze pruskie), wykonywano często w technice szachulcowej, np.: budynek dworca kolejowego w Namysłakach, organistówka i młyn wodny w Ołoboku, Dom Gminny w Wielowśi Klasztornej. Urozmaiceniem ich prostej bryły są ganki wejściowe, facjatki oraz alternacja partii tynkowanych i pozostawionych w cegle (Sieroszewice, Strzyżew Kolonia, Westrza, Wielowieś Klasztorna).

Stosunkowo liczne są na tym terenie budynki szkolne pochodzące z przełomu wieków XIX / XX (Sieroszewice, Biernacice, Latowice, Ołobok, Parczew, Sławin, Strzyżew, Strzyżew Kolonia, Westrza, Wielowieś Klasztorna). Budynki szkolne mają typową formę, łatwo rozpoznawalną w zabudowie wiejskiej, charakterystyczną dla miejscowości z terenów dawnego zaboru pruskiego. Wyróżniają się gabarytami jak i dbałością o stronę estetyczną, pozostawione w licowanej cegle, nakryte wysokim, dwuspadowym dachem naczółkowym, z dachówkowym przekryciem o użytkowym poddaszu.

2.4 Wykaz obiektów zabytkowych z terenu gminy Sierszewice

Obiekty zabytkowe wpisane w rejestr zabytków:

1. Masanów, wiatrak, koźlak.....poz. rej. 299A;
2. Ołobok, kościół parafialny p.w. Św. Jana Ewangelisty.....poz. rej. 524A;
3. Ołobok, dzwonnica, mur kościelny z bramą i organistówką.....poz. rej. 141A;
4. Ołobok, kościół cmentarny p.w. Św. Jana Chrzciciela.....poz. rej. 438A;
5. Ołobok, młyn wodny.....poz. rej. 300A;
6. Ołobok, dom, ul. Słomkarska.....poz. rej. 302A;
7. Parczew, dwór.....poz. rej. 722A;
8. Psary, dęby szypułkowe / 6 sztuk /.....poz. rej. 3A;
9. Psary, białodrzew w parku.....poz. rej. 5A;
10. Psary, topole w parku / 3 sztuki /.....poz. rej. 6A;
11. Psary, pałac i park.....poz. rej. 672A;
12. Rososzyca, kościół parafialny p.w. Św. Marka.....poz. rej. 142A;
13. Rososzyca, pałac i park.....poz. rej. 367A;
14. Wielowieś Klasztorna, grodzisko wczesnośredniowieczne.....poz. rej. 474A;

Obiekty figurujące w spisie zabytkowego budownictwa:

Sierszewice

Założenie dworskie:

- dwór, 1 poł. XIX w, 4 ćw. XIX w mur.,
- parownia dworska, ob. dom nr 143, 1883 r. mur.,
- park krajobrazowy, 2 poł. XIX w, pow. 2,3 ha.

Zabudowania folwarczne:

- obora, k. XIX w, mur.
- stodoła, k. XIX w, mur.

kolonia mieszkaniowa pracowników folwarcznych:

- czworak, ob. dom nr 70, k. XIX w, mur.,
- czworak, ob. dom nr 73 k. XIX w, mur.,
- czworak, ob. dom nr 74, k. XIX w, mur.,

- czworak, ob. dom nr 96, k. XIX w, mur.,
- czworak, ob. dom nr 100, 1912 r. mur.,
- czworak, ob. dom nr 101, 1889 r. mur.

Szkoła Podstawowa, ob. nr 87 ok. 1910 r. mur.,

kapliczka przydrożna, 1946 r. mur.,

krzyż drewniany z ludową rzeźbą Pasji, pocz. XX w na cmentarzu przy drodze Sieroszewice – Rososzyca;

Bibianki

dom, nr 14, k. XIX w, drewn. / glina,

Biernacice

Szkoła ob. dom nr 1, ok. 1900 r. mur.,

Bilczew

Założenie dworskie:

- dwór, obecnie Leśnictwo Bilczew, nr 6, 1935 r. mur.
- pozostałości parku krajobrazowego, k. XIX w.

Zabudowania folwarczne:

- spichlerz, 1 ćw. XX w, mur.,
- obora i stodoła, obecnie magazyn 1 ćw. XX w, mur, rozbudowana po 1945 r.
- czworak, ob. dom nr 13, 1881 r., mur.

Krzyż przydrożny, drewniany, z płaskorzeźbami, z 1 ćw. XX w. przy skrzyżowaniu drogi Psary – Skalmierzyce z drogą do Śliwnik;

Kania

Krzyż przydrożny przy domu nr 8, drewniany, z rzeźbami, wykonany przez Pawła Brylińskiego w 1859 r.;

Kęszyce

dom nr 6, ok. 1889 r. mur.,

dom nr 9, ok. 1890 r. mur.;

Latowice

Zespół sakralny kościoła ewangelickiego, obecnie katolickiego, parafialnego p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej, ul. Środkowa 50/52;

- kościół neogotycki, 1880 r. murowany,
- kaplica pogrzebowa, mur. nowa
- dawna pastorówka, ob. przedszkole, ul. Środkowa 50, 4 ćw. XIX w, mur.,
- park przy d. pastorówce, k. XIX w, pow. o,16 ha,

Dawny Dom Ludowy, ul. Środkowa 49, ok. 1906 r. mur.,

Dawny gościniec przy Klubie Gminnym, ul. Środkowa 48, 1881 r. mur.,

Dawna szkoła, ul. Środkowa 47, ok. 1910 r. mur., przebudowany,

Dawna szkoła, ul. Środkowa 46, pocz. XX w, mur.,

Masanów

Szkoła, ob. nr 50, ok. 1910 r. mur.,

Wiatrak, XIX w, mur.,

Kapliczka przydrożna z obrazem Matki Bożej Częstochowskiej 1876 r. mur.,

Urban – część wsi Masanów

Krzyż przydrożny, przy szosie Masanów – Strzew, z ludową XIX – wieczną rzeźbą Chrystusa Ukrzyżowanego, na miejscu pochówku ofiar wojny szwedzkiej, ok. 1656 r., /14 mogił ob. zaoranych /, P. Bryliński,

Krzyż przydrożny, przy szosie Masanów – Strzyżew, ok. 1 km od szosy Ostrów Wilkp. – Grabów n/Prosną, w lesie, drewniany z ludową XIX – wieczną rzeźbą Chrystusa Ukrzyżowanego, P. Bryliński.

Grodzisko stożkowate „Zamczysko”, na lewym brzegu Gniłej Baryczy, częściowo zniwelowane.

Namysłaki

Zespół folwarczny:

- dom zarządcy, nr 13, k. XIX w, mur.,
- pozostałości parku krajobrazowego z 4 ćw. XIX w,
- spichlerz, k. XIX w, mur.,
- stajnie, ob. magazyn, 4 ćw. XIX w, mur.,
- stodoła, 4 ćw. XIX w, mur., przebudowana w I 60 XX w,
- kuźnia, pocz. XX w, mur.,
- czworak, nr 8, ok. 1900 r. mur.,
- czworak, nr 10, ok. 1880 r. mur.,

Budynek stacji PKP, ok. 1909 r. mur., szach.,

Ołobok

Zespół sakralny kościoła, obecnie parafialnego p.w. Św. Jana Ewangelisty:

- kościół późnogotycki, pocysterski, XV/XVII w, mur.,
- kapitułarz, XV/XVI w, mur., - pozostałości klasztoru z XV – XVII w, w większej części rozebranego w 1882 r.
- dzwonnica, XVIII w, drewn.,
- brama i mur kościelny, XVIII w, mur.,
- plebania, 1865 r. mur.,
- grobowiec ks. Teodora Wende, 1920 r. mur.,
- organistówka, XIX w, mur., szach.,

Zespół kościoła cmentarnego, d. parafialnego p. w. Jana Chrzciciela:

- kościół, pocz. XVI w, drewn.,
- ogrodzenie cmentarza przykościelnego: brama z datą 1786 r. mur., metel., mur ogrodzeniowy z 2 poł. XIX w,
- kapliczka przydrożna w sąsiedztwie cmentarza, przy rozwidleniu dróg, okrągła, przeszklona, z trzema ludowymi figurami świętych, 1910 r. mur.,

Szkoła, ul. Kościelna 16, 1886 r. mur.,

Dawna szkoła, ul. Kościelna 26, 1890 r. mur.,

Młyn gospodarczy, lata 20 XX w, mur.,

Młyn wodny, olejarnia, ul. Brylińskiego, XIX w, szachulec,
Dawna piekarnia, ul. Kościelna 25, 1880 r. mur.,

Parczew

Założenie dworskie:

- dwór, lata 80 XIX w, mur., remontowany ok. 1992 r.
- park krajobrazowy, 3 ćw. XIX w, pow. 5,8 ha,
- brama wjazdowa do parku, 3 ćw. XIX w, mur.,

Zabudowania folwarczne:

- spichlerz, k. XIX w, mur.,
- gorzelnia, 1893 r. mur.,
- kuźnia, k. XX w, mur.,
- obora, 4 ćw. XIX w, mur., przebudowana,
- obora – cieleńnik, lata 80 XIX w, mur.,
- stodoła, pocz. XX w, mur., przebudowana,
- czworak, dom nr 9, 4 ćw. XIX w, mur.,
- ośmiorak, dom nr 10, 4 ćw. XIX w, mur.,

Szkoła nr 89, ok. 1910 r. mur.,

Karczma, 1 poł. XIX w, pocz. XX w. mur.,

Kapliczka przydrożna z figurą Matki Bożej, 1945 r. mur.,

Psary

Założenie pałacowe, ob. Dom Pomocy Społecznej:

- pałac, po 1918 r. mur.,
- relikty kaplicy właścicieli / Brodowskich /, XVII – XVIII w,
- lodownia, pocz. XX w, mur.,
- powozownia i garaż, pocz. XX w, mur.,
- park krajobrazowy, k. XIX w, pow. 2 ha,
- brama i ogrodzenie parkowe, ok. 1925 r. mur., metal,

Zabudowania folwarczne:

- gorzelnia, k. XIX w, mur., w l. 70 XX w, adaptowana na pomieszczenia socjalno-biurowe,
- stajnia – jałownik, k. XIX w, mur.,
- stodoła, k. XIX w, mur.,
- obora i stajnia, k. XIX w, mur., przebudowane w l. 70 XX w, na paszarnie,

Kolonia mieszkaniowa pracowników folwarcznych:**ul. Kaliska**

- czworak nr 3, ok. 1900 r. mur.,
- czworak nr 5, 1883 r. mur.,
- czworak nr 6, 1884 r. mur.,

ul. Środkowa

- dwojak nr 1, 1880 r. mur.,
- dwojak nr 2, 1881 r. mur.,
- sześciorak nr 6, 1881 r. mur.,
- dwojak nr 7, 1882 r. mur.,

Raduchów**Pozostałości założenia pałacowego:**

- stajnia – źrebięcinia, 4 ćw. XIX w, mur.,
- park krajobrazowy, 2 poł. XIX w,
- czworak nr 10, 4 ćw. XIX w, mur.,

Rososzycza**Zespół sakralny kościoła par. p. w. Św. Marka:**

- kościół klasycystyczny, 1818 r.,
- dzwonnica, 1885 r., mur.,
- ogrodzenie kościelne, 2 poł. XIX w, mur.,
- kostnica /?/, ok. 1901 r. mur.,
- dwa grobowce przy murze kościelnym, pocz. XX w, mur.,
- plebania, ul. Kościelna 13, 1885 r. mur.,
- organistówka, ul. Kościelna 9, 1885 r. mur.,

Założenia pałacowe:

- pałac, lata 70 XIX w, mur.,
- park krajobrazowy, poł. XIX w, pow. 5,65 ha,
- most nad stawem, 1 ćw. XX w. mur.,

Zabudowania folwarczne:

- spichlerz, ul. Kościelna, 4 ćw. XIX w, mur.,
- gorzelnia, 4 ćw. XIX w, mur., przebudowana,
- chlewnia, ul. Kościelna 14, pocz. XX w, mur., po 1945 r. adaptowana na mieszkania,
- obora, 4 ćw. XX w, mur.,
- chlewnia, 4 ćw. XIX w, mur., ob. częściowo mieszkania,

czworak, ul. Ostrowska 14, k. XIX w, mur.,

czworak, ul. Ostrowska 16, 1913 r. mur.,

Karczma, k. XIX w, mur.,

Figura przydrożna Św. Józefa, 1906 r.,

Sławin**Pozostałości założenia dworskiego:**

- dwór, dom nr 63, $\frac{3}{4}$ ćw. XIX w, mur.,
- czworak, dom nr 62, 1902 r. mur.,

Szkoła, ok. 1910 r. mur.,

- bud. gospodarczy, 1910 r. mur.,

Młyn wodny, ok. 1926 r. drewn.,

Kapliczka przydrożna, z figurą matki Bożej, przy szosie do Kalisza, XIX/XX w, mur.,

Kapliczka przydrożna, z figurą św. Jana Nepomucena, przy szosie do Psar, 1921 r. mur.,

Kapliczka przydrożna, na skrzyżowaniu przy szosie do Psar, z rzeźbami ludowymi, Chrystusa Frasobliwego i św. Idziego /?/, ok. 1900 r. drewno.

Strzyżew

Zespół sakralny kościoła ewangelickiego, ob. polsko – katolickiego, p.w. Matki Bożej Królowej Polski:

- kościół, 1873 – 75 r. neogotycki, mur.,
- pastorówka, ul. Kościelna 3, 4 ćw. XIX w, mur.,

Założenia dworskie:

- dwór, lata 70 XIX w, mur.,
- pozostałości parku krajobrazowego, lata 70 XIX w,

Zabudowania folwarczne:

- stodoła, 3 ćw. XIX w, mur.,
- obora, 3 ćw. XIX w, mur.,
- czworak, ul. Kościelna 7, 3 ćw. XIX w, mur.,
- czworak, ul. Kościelna 8, 3 ćw. XIX w, mur.,

Szkoła Podstawowa nr 2, ul. Kościelna 1, ok. 1910 r. mur.,

Strzyżew Kolonia

Szkoła Podstawowa nr 1, nr 4, ok. 1910 r. mur.,

Szkoła, ob. dom nr 3, ok. 1910 r. mur.,

Westrza

Szkoła, ob. przedszkole nr 30, ok. 1910 r. mur.,

Wielowieś Klasztorna

Zespół sakralny kościoła paraf. p.w. Św. Wawrzyńca:

- kościół sakralny, z 1891 i 1897 r. mur.,
- plebania, k. XIX w, mur.,

Budynek Nadleśnictwa Taczanów, ul. Grabowska 29, 1 poł. XIX w, mur., rozbudowany w k. XIX w,

- - pozostałości ogrodu użytkowego, 2 poł. XIX w,

- Leśniczówka, przy szosie do Grabowa, 30 lata XIX w, mir.,

Szkoła, ul. Grabowska nr 2, ok. 1910 r., mur., rozbudowana,

Dom Gminny, ul. Grabowska nr 5, ok. 1910 r., mur., szach.,

Kapliczka przydrożna z figurą Św. Jana Nepomucena, na ul. Grabowskiej, przy domu nr 11, 1934 r. mur.,

Kapliczka przydrożna z figurą Św. Stanisława Kostki, przy ul. Kościelnej, przy domu nr 7, 1935 r. mur.,

Kapliczka przydrożna z ludową rzeźbą Św. Wawrzyńca, u zbiegu ulic kościelnej i Spokojnej, 1897 r. mur.,

Zamość

Budynek dawnego kordonu granicznego, ob. szkoła, 1880 – 1890 r. mur., dom nr 1, d. koszary /?/, ok. 1880 r. mur.,

Zmyślona

Karczma zajazd przy skrzyżowaniu szos Ostrów Wlkp. – Grabów n/Prosną i do Mikstatu, 1 poł. XIX w, rozbudowana po 1900 r. mur.,

Oprócz ww. obiektów zabytkowych w wielu wsiach zlokalizowane są zabytkowe domy (drewniane i murowane przeważnie z XIX wieku lub z początku XX wieku), które powinny zostać objęte ochroną.

2.5 Ocena stanu zachowania dziedzictwa kulturowego.

O bogatym dziedzictwie kulturowym gminy i wysokim poziomie artystycznym zachowanych obiektów świadczy ich duża ilość objęta ochroną wynikającą z wpisu do rejestru zabytków – 14 obiektów. Charakteru spuściznie kulturowej gminy nadaje duża ilość założeń rezydencjonalnych: pałacowych (Psary, Rososzyca) i dworskich (Sierszewice, Bilczew, Parczew, Sławin, Strzyżew) oraz folwarczne w Namysławkach. Na tle całej materialnej spuścizny kulturowej gminy wyróżnia się kompleks założenia pałacowego w Psarach i Rososzyca zarówno ze względu na wysoki poziom artystyczny jak i dobry stan zachowania. W dużo gorszym stanie zachowania znajdują się pozostałe założenia dworskie i folwarczne, w których przebudowie lub całkowitemu zniszczeniu uległ znaczny procent zabudowy gospodarczej oraz zadrzewienia i urządzenia parków. Przetrwwały, bardziej lub mniej przekształcone budynki dworów pełniących funkcje mieszkalne lub biurowe dawnych RSP. W dobrym stanie zachowania znajdują się zespoły sakralne: wśród nich szczególną rangę historyczną i artystyczną mają zespoły sakralne Ołoboku – poklasztorny i cmentarny.

Charakterystycznym akcentem w krajobrazie gminy są drewniane krzyże przydrożne z ludowymi rzeźbami Pasji, wzbogacone postaciami staro i nowotestamentowymi (Kania, Masanów – Urban, Sławin), wykonane przez największego artystę ludowego Południowej Wielkopolski, Pawła Brylińskiego, mieszkającego w Masanowie w latach 1833 – 1890.

3. STREFA SPOŁECZNA

3.1 Struktura funkcjonalna.

Gminę Sierszewice można zaliczyć do gmin rolno – produkcyjnych, o przewadze funkcji produkcji rolnej. Pełnione przez gminę funkcje można podzielić na funkcje egzogeniczne (zewnętrzne, pełnione dla większego obszaru niż gmina) i endogeniczne (wewnętrzne). Główną funkcją egzogeniczną gminy jest **produkcja rolno**. Jest to podstawowa funkcja obszarów wiejskich obejmująca produkcję polową, hodowlę i produkcję leśną. Funkcja ta obejmuje również intensywną produkcję lokal-

ną obszarów leżących wokół dużych miast, przeznaczoną wyłącznie dla ich mieszkańców (warzywnictwo, mleczarstwo, drobiarstwo). Produkcja ta wspomagana jest przez miejscowy przemysł przetwórczy lub konfekcjonujący produkty rolne.

Do funkcji egzogenicznych na terenie gminy oprócz produkcji rolnej zalicza się również:

- rekreację i wypoczynek,
- obsługę miejskiego rynku pracy; w rodzinie rolniczej część osób zatrudniona jest w mieście, przy zachowaniu miejsca zamieszkania na wsi.

Do funkcji endogenicznych na terenie gminy zalicza się:

- zatrudnienie w przemyśle miejscowym produkującym towary na zaopatrzenie miejscowej ludności,
- mieszkalnictwo w różnych formach użytkowania (budownictwo zagrodowe i budownictwo dla ludności nierolniczej),
- usługi socjalno – bytowe dla ludności zamieszkującej miejscowość gminną i wszystkie jednostki osadnicze na terenie gminy.

Ze względu na formę użytkowania terenu, jego morfologię, występujące formy ochrony przyrody oraz zachodzące procesy społeczne, na terenie gminy można wyodrębnić 3 strefy funkcjonalne:

a) **Rolnicza i mieszkaniowo – usługowa.** Obejmuje ona wsie: Sierszewice, Lato-wice i Parczew (część położona wzdłuż drogi powiatowej Ostrów Wlkp. – Wielo-wieś). W strefie tej najsilniej uwidacznia się oddziaływanie Ostrowa Wielkopolskiego, zarówno na strukturę przestrzenną zabudowy jak i strukturę upraw ukie-runkowaną głównie na zaspokojenie ostrowskiego rynku zbytu (głównie warzyw-nictwo, mleczarstwo, drobiarstwo). Miejscowości położone w tym rejonie prze-kształcają się stopniowo w miejscowości – sypialnie dla ludności pozarolniczej, która buduje tu domy a dojeżdża do pracy w mieście. Procesy te dotyczą głównie Sierszewic, które pełnią jednocześnie funkcję ośrodka gminnego i skupiają funk-cje administracyjne. Atutami tych terenów jest: niezbyt odległe położenie od Ostrowa Wielkopolskiego i duże zasoby stosunkowo tanich działek budowlanych.

Oprócz funkcji mieszkaniowych na obszarze tym dobrze rozwijają się również usługi bytowe i rzemiosło.

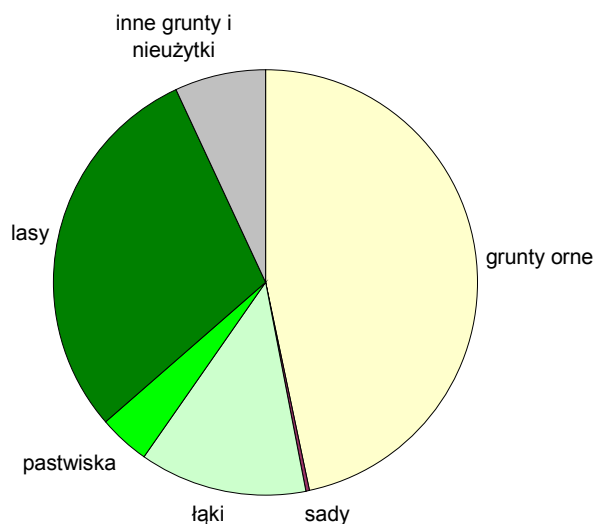
- b) **Rolnicza i obsługi rolnictwa.** Najważniejsze wsie w tej strefie to: Rososzyca, Wielowieś, część Parczewa, Westrza, Ołobok, Strzyżew i Psary. Jednostki osadnicze o mniejszym znaczeniu to: Masanów, Bilczew, Sławin. Rozwinęły się tam funkcje typowo rolnicze tj. uprawa roli i obsługa rolnictwa. Duże znaczenie ma tu rozwijający się przemysł przetwórstwa rolno – spożywczego, bazujący na surowcu lokalnym. Potencjalne możliwości rozwoju tego przemysłu są duże ze względu na łatwy dostęp do surowca, pobliski rynek zbytu oraz możliwości wykorzystania bazy po zlikwidowanym PeGeeRze w Parczewie i Psarach. Poza funkcjami rolniczymi zlokalizowany jest tu przemysł wydobywczy związany z lokalnymi złożami surowców mineralnych: łąkami i kruszywem naturalnym. W strefie tej można wydzielić obszary, które z racji swych walorów krajobrazowych oraz bogatych zbiorowisk flory i fauny powinny podlegać ochronie. Są to okolice stawów rybnych w Psarach oraz dolina Baryczy.
- c) **Leśna i wypoczynkowa.** Obejmuje ona południową część gminy (wsie: Zamość, Raduchów, Kania, Biernacice i Namysłaki). Związana jest z dużym kompleksem leśnym, atrakcyjnym pod względem florystycznym i klimatycznym (ze względu na występujące tu zdrowotne siedliska lasów). Są to tereny potencjalnego rozwoju funkcji wypoczynkowej ukierunkowanej głównie na cichy wypoczynek. Walory przyrodnicze klasyfikują go jako obszar rekreacyjny o znaczeniu lokalnym. Większy rozwój funkcji rekreacyjnej związany jest z budową zbiornika retencyjnego: „Wielowieś Klasztorna”, pod warunkiem uprzedniego doprowadzenia wód Prosnicy do odpowiedniej klasy czystości.

Na wyodrębnienie stref największy wpływ wywarła morfologia terenu oraz jego użytkowanie. Pod względem użytkowania dominują użytki rolne, stanowiące 64% powierzchni całej gminy. Z tego 47% stanowią grunty rolne, 13% użytki zielone, występujące głównie w dolinie Baryczy i Ołoboku. Drugim użytkowaniem pod względem zajmowanej powierzchni ogólnej gminy (29%) są lasy. Występują one głównie w jej południowej części, zajmując słabsze gleby. Pozostałą powierzchnię zajmują grunty zabudowane, wody rowy drogi publiczne, tereny komunikacji kolejowej i nieużytki.

Użytkowanie gruntów w ha w 1999 r. (wg danych ostrowskiego urzędu powiatowego).

wyszczególnienie	pow. ogólna	użytki rolne					lasy	poz. gr. i nieuż.
		razem	G.O.	sady	łąki	pastwiska		
gmina Sierszewice	16354	10407	7652	34	2076	645	4827	1120
%	100,0	64	46,8	0,2	13	4	29	7

Użytkowanie gruntów

3.2 Sieć osadnicza gminy i dostępność usług.

Podstawową sieć osadniczą gminy tworzy: 18 wsi sołeckich z miejscowością gminną Sierszewicami oraz 7 miejscowości niebędących sołectwami. Wsie sołeckie przedstawiono w poniższym wykazie.

Lp.	Nazwa wsi sołeckiej	powierzchnia				
		razem	G.O.		lasów	
			ha	ha	%	ha
1.	Bilczew	328,89	241,18	73	28,64	9
2.	Biernacice	248,63	179,21	72	2,39	1
3.	Kania	273,32	131,77	48	74,97	27
4.	Latowice	950,97	625,24	66	157,71	17
5.	Bibijanki					
6.	Masanów	899,76	496,09	55	86,49	10
7.	Ołobok	780,65	515,33	66	47,01	6
8.	Parczew	1030,28	679,93	66	34,17	3
9.	Westrza					
10.	Psary	785,06	459,13	59	163,75	21
11.	Raduchów	375,52	237,78	63	6,94	2
12.	Rososzycza	1593,01	588,79	37	560,47	35
13.	Sierszewice	887,76	495,74	56	155,61	18
14.	Strzyżew	1783,76	1138,04	64	99,09	6
15.	Sławin	565,94	389,97	69	49,62	9
16.	Wielowieś	4820,71	864,91	18	3097,49	64
17.	Namysłaki					
18.	Zamość	1029,74	608,89	59	262,65	26
	suma powierzchni	16354,00	7652,00		4827,00	

*Dane dotyczące powierzchni można uzyskać jedynie w odniesieniu do obrębów geodezyjnych

Ponadto w strukturze osadniczej występują mniejsze jednostki osadnicze: osady, kolonie i przysiółki.

Sieć osadnicza skupiona jest przy głównych szlakach komunikacyjnych przebiegających przez teren gminy tj. drodze powiatowej Ostrów Wlkp. – Wielowieś oraz przy drodze wojewódzkiej Kalisz – Opatów. Najważniejszym ogniwem dla funkcjonowania jednostek osadniczych na terenie gminy jest miejscowość gminna Sierszewice, która skupia funkcje ośrodka gminnego. W Sierszewicach zlokalizowane są różnorodne usługi socjalno-bytowe, handlowe, gminny ośrodek zdrowia, kultury, szkoła podstawowa i gimnazjum, biblioteka, poczta, apteka, policja, różnego rodzaju warsztaty naprawcze i inne. Część usług tj. przedszkole i kościół zlokalizowane są w Latowicach, które wraz z miejscowością gminą tworzą funkcjonalną całość.

Drugim ważnym ośrodkiem, ale o mniejszej randze jest Wielowieś Klasztorna. Zlokalizowano w niej w usługi ponadpodstawowe takie jak: ośrodek zdrowia i kultury, szkołę podstawową, gimnazjum, przedszkole, pocztę, bibliotekę, usługi handlu. W tym zakresie wieś ta obsługuje głównie południową i zachodnią część gminy. Po-

zostałe miejscowości takiej jak: Strzyżew, Rososzyca, Ołobok, Parczew, Zamość, Psary, Masanów, zaliczane są do wsi podstawowych, obsługujących miejscowości położone w promieniu do 3 km. Zlokalizowano tam usługi podstawowe (elementarne) takie jak: szkoły podstawowe, sklepy spożywcze, różnego rodzaju punkty usługowe, ochotniczą straż pożarną. Wykaz wyposażenia poszczególnych miejscowości w usługi przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Nazwa wsi sołectkiej	gimnazja	szkoły podstawowe	przedszkola	ośrodki zdrowia	cmentarze	biblioteki	świetlice	dom kultury	remizy OSP	boiska sport.	sale gimnastyczne	sklepy detaliczne	bary	oddziały bankowe	poczta	apteka	policja	stacja benzynowe	przystanki autobusowe
1.	Bilczew							+					+							+
2.	Biernacice												+							+
3.	Kania																			+
4.	Latowice			+																+
5.	Masanów		+						+	+										+
6.	Namysłaki																			+
7.	Ołobok		+			+			+	+	+					+				+
8.	Parczew		+						+	+										+
9.	Psary		+3kl						+	+	+									+
10.	Raduchów								+	+					+					
11.	Rasoszyca		+			+			+	+									+	+
12.	Sieroszewice	+	+		+			+	+	+	+					+	+			+
13.	Strzyżew		+		+			+	+	+	+									+
14.	Sławin								+	+										+
15.	Westrza			+					+	+										+
16.	Wielowieś	+	+	+	+	+		+	+	+	+					+	+			+
17.	Zamość		+						+	+										+
18.	SUMA	2	9	3	3	3		4	10	12	5		17	3	1	4	2	1	3	17

KLA – oprócz autobusów PKS dodatkowo kursują autobusy Kaliskich Linii Autobusowych

Porównanie gminy Sieroszewice z gminami wiejskimi powiatu ostrowskiego pod względem dostępu do usług służby zdrowia plasuje gminę na średniej pozycji. Na 10 tys. ludności przyjmuje 3,1 lekarzy (w gminach wiejskich powiatu ostrowskiego wskaźnik wynosi od 2,8 do 3,6). Na poziomie średnim kształtuje się również liczba przyjmujących stomatologów i pielęgniarek na 10 tys. ludności. Wskaźnik ten wynosi odpowiednio 1,0 i 9,3. Najwyższy jest wskaźnik dotyczący liczby położnych. Pod względem liczby abonentów telefonii przewodowej na 1000 mieszkańców gmina Sieroszewice zajmuje pierwsze miejsce przy wskaźniku wynoszącym 182,3. Porównania dokonano na podstawie danych US w Poznaniu z 1997 roku – „Powiaty województwa wielkopolskiego”.

3.3 Zasoby mieszkaniowe gminy.

wyszczególnienie	mieszkania	izby	pow. użytkowa mieszkań w tys. m ²	pow. użytkowa mieszkań na os. w m ²	liczba osób na	
					mieszkanie	izbę
Gmina Sieroszewice 1987 r.	2141	8190	157,3	16,9	4,35	1,16
Gmina Sieroszewice 1997 r.	2067	372	171,6	18,1	4,60	1,13
powiat ostrowski 1997 r.	-	-	-	18,8	3,75	0,99
woj. wielkopolskie 1997 r.	-	-	-	19,0	3,49	0,94

Porównanie wskaźników dotyczących zasobów mieszkaniowych na terenie gminy z zasobami powiatu ostrowskiego i woj. wielkopolskiego wypada na niekorzyść gminy. Badając wielkości zasobów w ujęciu dynamicznym w latach 1987 do 1997 można zauważyć podobną zależność, że za wzrostem powierzchni użytkowej mieszkań nie postępuje przyrost mieszkań. Świadczyć to może o tym, że w ostatnich latach na terenie gminy Sieroszewice część starej substancji mieszkaniowej ulega likwidacji a ludność chętniej rozbudowuje istniejące już domy niż buduje nowe. Znacznie to zmniejsza koszty budowy, ale powstają domy wielopokoleniowe. Drugi powód to taki, że zamożniejsza część ludność buduje domy o dużej powierzchni użytkowej.

Podsumowując należy stwierdzić, że średnio warunki mieszkaniowe ludności ulegają poprawie, na co wskazuje coraz większa powierzchnia użytkowa mieszkań przypadająca na osobę. Natomiast zwiększa się liczba osób przypadająca na miesz-

kanie. Wyniosła ona w 1997 r. 4,6 osoby. Świadczy to o dużym niedoborze mieszkań. Przy wskaźniku 4 os/mieszkanie – 343 mieszkań brakuje. Należy przy tym stwierdzić, że uśrednione wartości wskaźników nie obrazują w pełni sytuacji mieszkaniowej w gminie. W obliczu przewidywanych zmian na wsi konieczne jest zabezpieczenie terenów dla budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnej ludności pozarolniczej oraz migrujących mieszkańców.

3.4 Ruch budowlany w gminie.

O wielkości ruchu budowlanego i jego zróżnicowaniu przestrzennym mogą świadczyć w pewnym stopniu wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. W latach 1997 – 1999 na terenie gminy wydano 214 takich decyzji, z czego 50% dotyczyło budownictwa zagrodowego i gospodarczego, 41% dotyczyło budownictwa mieszkaniowego, 4% - usług, 1% - wytwórczości a 4% innych obiektów, głównie infrastruktury technicznej. Największy ruch budowlany zaobserwowano w Sieroszewicach (43 decyzje), w Wielowsi (31 decyzji) i w Latowicach (25 decyzji). Przeważały tam decyzje dotyczące zabudowy jednorodzinnej. Średni ruch budowlany był widoczny w Strzyżewie, Rososzycy, Ołoboku i Parczewie z Westrzą (19 – 18 decyzji), gdzie przeważały decyzje dotyczące zabudowy inwentarskiej i gospodarskiej. Najmniejszy ruch budowlany odnotowano we wsiach: Raduchów, Bilczew, Bibijanki (0 – 2 decyzje) oraz Psary, Kania, Biernacice, Namysłaki (4 decyzje). Zestawienie to oddaje dobrze tendencje rozwojowe poszczególnych wsi i ich kierunek.

3.5 Stan zagospodarowania przestrzennego jednostek osadniczych.

Na warunki życia mieszkańców wpływa nie tylko wyposażenie miejsca zamieszkania w infrastrukturę społeczną i techniczną ale również stan zagospodarowania miejscowości. Wpływa on na odczucia estetyczne mieszkańców oraz sprawność funkcjonowania jednostki osadniczej. Przy ogólnej ocenie zagospodarowania przestrzennego miejscowości wzięto pod uwagę: stan uporządkowania urbanistycznego, scharmonizowanie form zabudowy z otoczeniem, niekolizyjność funkcji, intensywność zabudowy, stan techniczny obiektów i urządzeń oraz stan układu drogowego.

Na tej podstawie wyodrębniono wsie, w których należy podjąć działania w celu poprawy ich stanu zagospodarowania. Są to Psary i częściowo Ołobok. Na taką ocenę miały wpływ następujące elementy:

- zbyt wysoka intensywność zabudowy, co sprawia wrażenie chaosu,
- różne formy zabudowy, przemieszanie zabudowy starej i nowej bez dostosowania form architektonicznych do otoczenia (dotyczy wszystkich wsi),
- zły stan techniczny budynków,
- niesprawny układ drogowy, przeważnie zbyt wąskie drogi publiczne i o parametrach wynikających z układów genetycznych tych wsi; odnosi się to przede wszystkim do wsi Ołobok,
- przemieszanie funkcji zagrodowej, produkcyjnej i mieszkaniowej,
- odbudowywanie ciągów komunikacyjnych w gminie (dotyczy to głównie miejscowości Parczew przy drodze powiatowej Ostrów Wlkp. – Wielowieś).

3.6 Demografia

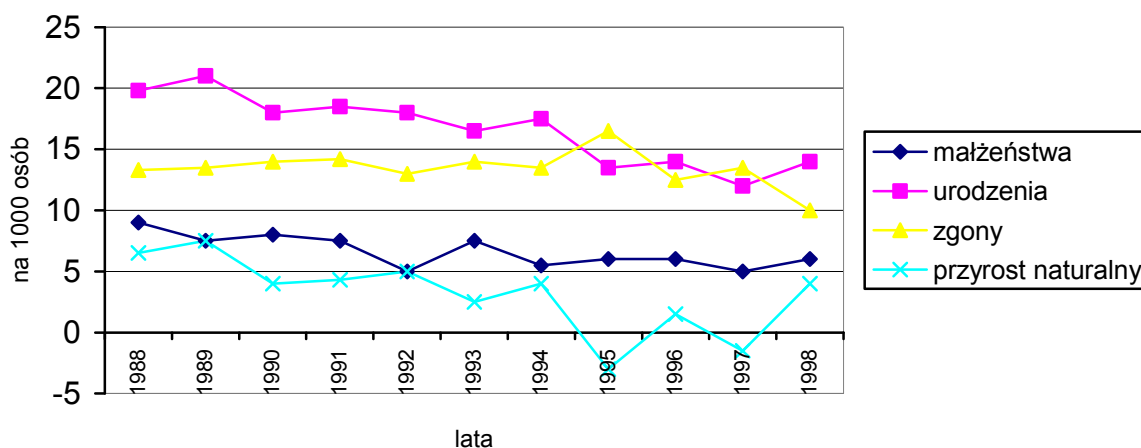
Ruch naturalny ludności.

Gminę Siersoszewice zamieszkiwały w 1998 r. 9694 osoby, co przy powierzchni 163,5 km² daje gęstość zaludnienia w wysokości 59 os/km². Utrzymuje się ona na podobnym poziomie od szeregu lat. Przyrost naturalny na 1000 os. w gminie wynosił 3,46‰. Na tle gmin wiejskich powiatu ostrowskiego (gminy: Ostrów Wlkp., Przygocice i Sośnie) była to wielkość średnia. Natomiast w porównaniu w ww. gminami powiatu ostrowskiego zawarto najwięcej małżeństw (6,08‰), odnotowano najwięcej urodzeń (13,5‰) i niestety także zgonów (11,85‰).

Ruch naturalny ludności i bezrobocie w 1998 r.

Wyszczególnienie	powierzchnia	ludność w tys.	ludność na km ²	urodzenia	zgony	przyrost	bezrobotni	bezrobotni
				na 1000 ludności				
Gmina Sierszewice	163,5	9,69	59	13,5	11,85	3,46	66	638

Ruch naturalny ludności

Migracje.

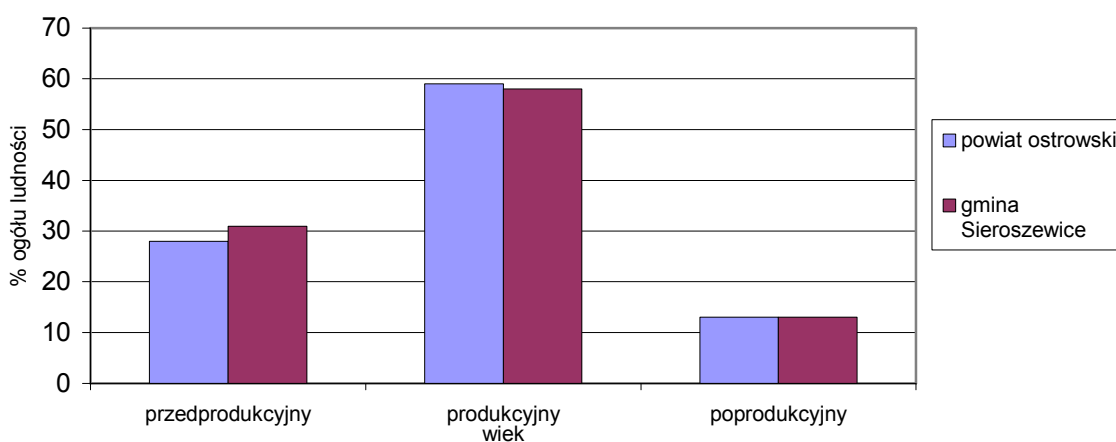
Saldo migracji wynosiło w 1998 r. 21 os., co świadczy o napływie ludności na teren gminy Sierszewice. Dodatkowo saldo migracji notuje się dla gminy od 1994 r. (od 5 do 40 os.). Przed tym okresem odpływ ludności z terenu gminy przewyższał znacznie napływ, co skutkowało ujemnym saldem migracji.

Struktura wieku ludności.

Struktura wieku ludności w gminie Sierszewice wskazuje na postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Zjawisko to z różnym nasileniem występuje w całej Polsce i związane jest ze spadkiem urodzeń i wydłużeniem przeciętnego trwania życia. W porównaniu z powiatem ostrowskim struktura wieku ludności jest ko-

rzystniejsza w gminie Sierszewice. Wpływa na to przede wszystkim większa liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym, przy tym samym udziale liczby ludności w wieku produkcyjnym i świadczy o wolniejszych procesach starzenia się ludności. Taka struktura ma także swoje ujemne strony, a mianowicie wpływa na większe obciążenie ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku nieprodukcyjnym. Wskaźnik ten wynosi w 74,5 (os. w wieku nieprodukcyjnym na 100 os. w wieku produkcyjnym).

Liczba ludności w 1998 roku wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym

Bezrobocie

Liczba bezrobotnych w 1998 roku wynosiła 638 os. i uległa zmniejszeniu w stosunku do roku 1997, kiedy wynosiła 676 os. Jest to jednak jeden z wyższych wskaźników na obszarze województwa wielkopolskiego.

Prognoza liczby ludności.

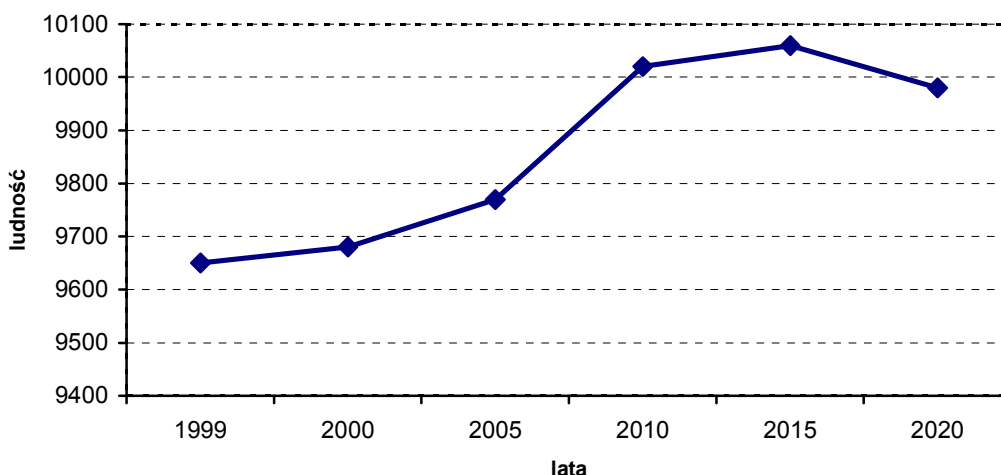
Prognozę liczby ludności do roku 2000 sporządzono na podstawie prognozy opracowanej dla Polski przez GUS na lata 1995 – 2020. Przy sporządzaniu prognozy GUS oparł się na następujących założeniach:

- począwszy od 1997 r. nastąpi wzrost dzietności kobiet, aż do poziomu 190 dzieci na 100 kobiet,
- stopniowy wzrost długości życia, aż do osiągnięcia w 2020 r. poziomu – 72 lata dla mężczyzn i 78,5 lat dla kobiet,

- stopniowy wzrost migracji wewnętrznych wieś – miasto począwszy od 2000 r.,
- niezmiennie saldo migracji zagranicznych,
- dodatni przyrost naturalny.

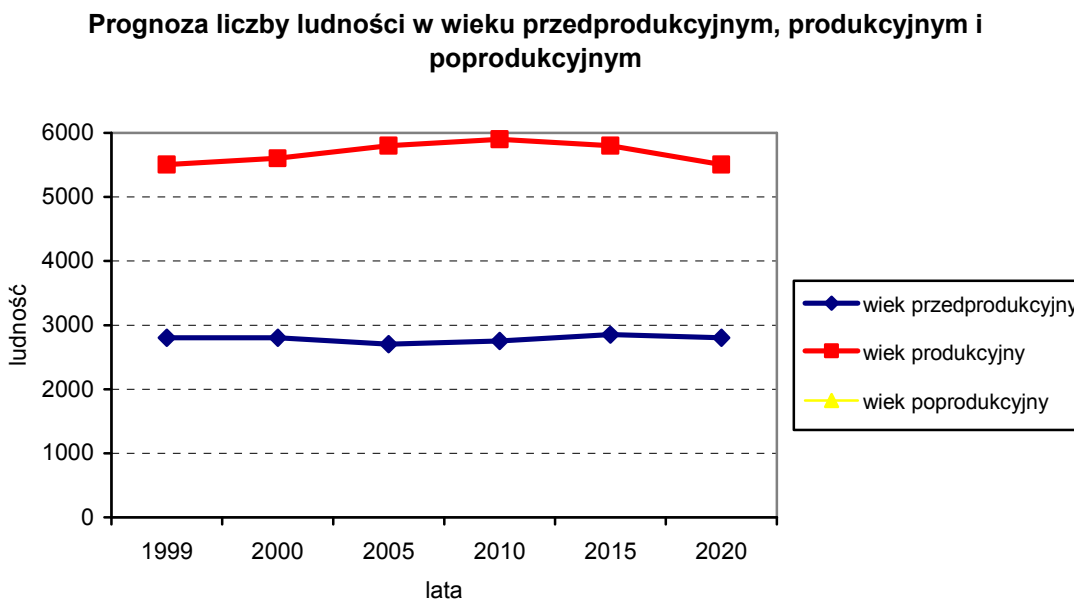
W szczególności GUS opracował prognozy dla województw w podziale na miasto i wieś. Opracowując prognozę dla gminy Sierszewice odniesiono dane dla wsi w województwie kaliskim do liczby ludności w gminie Sierszewice. Z prognozy tej wynika, że liczba ludności gminy do roku 2020 zwiększy się o 276 osób i wyniesie 9970 osób.

Prognoza liczby ludności ogółem

W strukturze ludności wg wieku wystąpią istotne zmiany powodowane głównie zjawiskiem falowania demograficznego, następstwem znacznego spadku liczby urodzeń w latach 90-tych oraz wydłużeniem przeciętnego dalszego trwania życia. Udział liczby ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności wzrastać będzie do 2005 r. (59,3%). Wzrost spowodowany zostanie dynamicznym przyrostem osób w niemobilnym wieku produkcyjnym (kobiety – 45-59 lat, mężczyźni – 45-64 lata). Natomiast w 2020 roku populacja osób w wieku produkcyjnym wyniesie 55% ogółu ludności. Nadal postępować będzie proces starzenia się społeczeństwa. Udział dzieci i młodzieży do lat 17 w liczbie ludności gminy obniży się z 29% do 27%. Największy spadek odnotowany zostanie w latach 2005 do 2010 wśród młodzieży szkolnej (7-14 lat), natomiast zwiększy się w tym latach odsetek dzieci w wieku

przedszkolnym. Jednocześnie zwiększy się odsetek liczby osób w wieku emerytalnym z 14% w 1998 r. do 17% w 2020 r.

4. SFERA GOSPODARCZA.

4.1 Rolnictwo.

4.1.1 Wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Na wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej decydujący wpływ ma jakość gleb, ukształtowanie powierzchni, agroklimat oraz warunki wodne. Grunty orne zajmują niespełna połowę powierzchni gminy (47%). Zdecydowana większość (ponad 75%) gleb gminy Sieroszewice należy do gleb o słabej przydatności uprawowej. Są to mało żyzne gleby kompleksy żytniego słabego i bardzo słabego kl. V, VI i VIz, na ogół trwale za suche, przewiewne i przepuszczalne, bardzo mało urodzajne.

Najlepsze gleby, wchodzące w skład kompleksu żytniego dobrego, rzadziej do kompleksów: pszenno-żytniego, występują na niewielkich powierzchniach, od kilku do kilkudziesięciu ha, w zachodniej części gminy i w okolicy Strzyżewa. Są to gleby IIIa – IVb klasy bonitacyjnej, bielcowe, brunatne lokalnie

czarne ziemie i mady, wytworzone z glin lekkich oraz piasków gliniastych, względnie słabo gliniastych na glinie. W dolinach Baryczy, Gniłej Baryczy i Ołoboku oraz innych mniejszych cieków oraz w bezpośrednim ich sąsiedztwie znajdują się użytki zielone. Ich przydatność dla rolnictwa jest mała, ponieważ przeważają kompleksy średnie, słabe i bardzo słabe na czarnych ziemiach, glebach murszowo-mineralnych lub torfowych wytworzone w warunkach bagiennych. Jedynie w dolinie Proсны przeważają raczej mułki i mady rzeczne. Według waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach (1981 r.) gmina Sieroszewice należy do grupy „słabych”. Ogólny wskaźnik jakości gleb, w skali 100 – punktowej, wynosi 50,4, przy średniej dla obszaru byłego woj. kaliskiego 61,4 i średniej krajowej 65,5. Natomiast rzeźba terenu, charakteryzująca się małymi spadkami jest korzystna dla rolnictwa.

Warunki wodne środowiska gminy dla celów produkcji rolnej oceniono jako średnio korzystne ze względu na duży odsetek gleb o okresowym niedoborze wody. Ocena ta wynosiła 4,2 w skali 10 – punktowej. Dodatkowym utrudnieniem dla prowadzenia intensywnego rolnictwa są niezbyt duże opady (opad roczny wynosi 550 mm), co przy stosunkowo wysokich temperaturach może prowadzić w niektórych latach do suszy meteorologicznej. Natomiast sprzyjającym elementem agroklimatu jest długi okres wegetacyjny, który wynosi od 210-217 dni (w Polsce wynosi on od 180-230 dni).

4.1.2 Struktura obszarowa gospodarki rolnej.

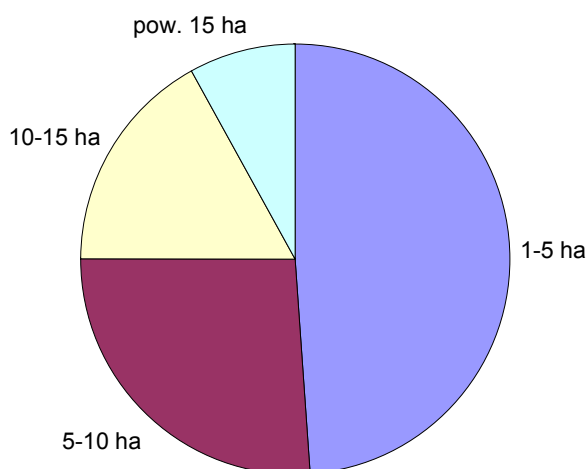
Struktura wielkości gospodarstw w gminie Sieroszewice w 1996 r. wg grup obszarowych i powierzchni użytków rolnych.

	liczba gospodarstw ogółem	1-5 ha	5-10 ha	10-15 ha	<15 ha
woj. wielkopolskie	150982	60800	39832	27053	23297
%	100,0	40	26	18	15
powiat ostrowski	8351	4231	2097	1226	797
%	100,0	50	25	15	10
gmina Sieroszewice - L	1272	620	333	215	104
%	100,0	49	26	17	8
gmina Sieroszewice – P	8787	1565	2406	2617	2198
%	100,0	18	27	30	25

L – liczba gospodarstw

P – powierzchnia użytków rolnych w ha

Struktura wielkości gospodarstw wg grup obszarowych

Przeciętna powierzchnia gospodarstwa wynosi: w gminie Sieroszewice – 6,9 ha
w powiecie ostrowskim – 7,1 ha
w woj. wielkopolskim – 9,4 ha

Na podstawie powyższego przedstawienia można stwierdzić, że na terenie gminy Sieroszewice dominują gospodarstwa małe (1-5 ha), które razem z gospodarstwami małymi stanowią 75% liczby wszystkich gospodarstw. Największą powierzchnię użytków rolnych zajmują jednak gospodarstwa z przedziału wielkości 10-15 ha. Najmniej jest gospodarstw o powierzchni powyżej 15 ha. Struktura ta nie odbiega od struktury gospodarstw w powiecie ostrowskim. Jednak w porównaniu z województwem wielkopolskim jest mniej korzystna, ponieważ tam zaznacza się większy udział gospodarstw o dużej powierzchni a rozdrobnienie gospodarstw nie jest tak znaczne.

Ludność w wieku 15 lat i więcej faktycznie zamieszkała w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego według źródeł utrzymania.

Wyszczególnienie	ogółem	Utrzymujący się tylko z pracy w swoim gospodarstwie	Utrzymujący się z dwóch źródeł	Z liczby ogółem utrzymujący się głównie lub wyłącznie		
				z pracy w swoim gospodarstwie	z pracy poza gospodarstwem rolnym	z niezarobkowych źródeł utrzymania
gmina Sieroszewice	5261	1516	2527	1594	1350	1936
%	100,0	29	48	30	26	37

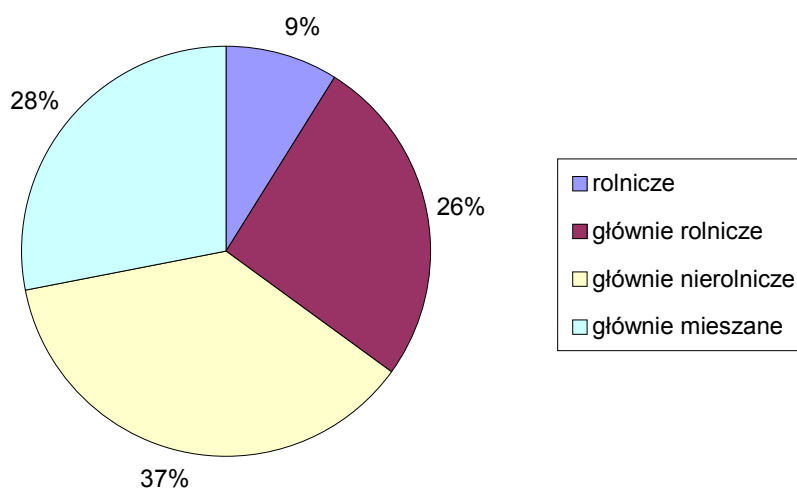
W gminie Sierszewice na ogólną liczbę 5261 osób związanych z rolnictwem powyżej 15 roku życia tylko 30% utrzymuje się wyłącznie lub głównie z pracy w gospodarstwie rolnym. Pozostała część ludności utrzymuje się z innych źródeł tj. z pracy poza gospodarstwem rolnym lub niezarobkowych źródeł utrzymania (renty i emerytury).

4.1.3 Źródła utrzymania ludności rolniczej.

Gospodarstwa domowe z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (działki rolnej) według źródeł utrzymania w gminie Sierszewice w 1996 r.

Wyszczególnienie	Gospodarstwa domowe ogółem	Utrzymujący się tylko z pracy w swoim gospodarstwie	Utrzymujący się z wielu źródeł	Z liczby ogółem utrzymujące się głównie lub wyłącznie		
				z pracy w swoim gospodarstwie	z pracy poza gospodarstwem	z niezarobkowych źródeł utrzymania
gmina Sierszewice	1703	148	1526	592	636	475
%	100,0	9	90	35	37	28

Struktura gospodarstw domowych według typów gospodarstw

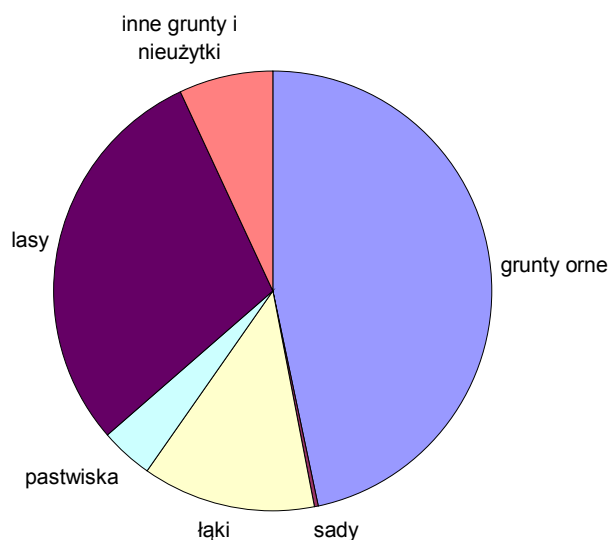
Wśród gospodarstw domowych związanych z rolnictwem w 1996 r. tylko 9% utrzymywało się wyłącznie z pracy we własnym gospodarstwie rolnym o powierzchni powyżej 1 ha, zaś 26% głównie (razem 35%). Gospodarstwa te można uznać za gospodarstwa rozwojowe. Cała reszta to głównie gospodarstwa socjalne, pracujące w większości na zaspokojenie swoich potrzeb, ewentualnie zbywając nadwyżki produkcji na rynkach lokalnych.

4.1.4 Użytkowanie gruntów

Użytkowanie gruntów w ha w 1999 r. (wg danych ostrowskiego urzędu powiatowego)

wyszczególnienie	pow. ogólna	użytki rolne					lasy	poz. gr. i nieuż.
		razem	G. O.	sady	łąki	pastwiska		
gmina Sieroszewice	16354	10407	7652	34	2076	645	4827	1120
%	100,0	64	46,8	0,2	13	4	29	7

Użytkowanie gruntów

W porównaniu ze strukturą użytkowania gruntów w województwie wielkopolskim i powiatem ostrowskim, gminę Sierszewice charakteryzuje większy udział lasów, łąk i pastwisk oraz mniejszy udział gruntów ornych w ogólnej powierzchni gminy.

Lp.	Nazwa wsi soleckiej	powierzchnia				
		razem	G.O.		lasów	
		ha	ha	%	ha	%
1.	Bilczew	328,89	241,18	73	28,64	9
2.	Biernacice	248,63	179,21	72	2,39	1
3.	Kania	273,32	131,77	48	74,97	27
4.	Latowice	950,97	625,24	66	157,71	17
5.	Bibijanki					
6.	Masanów	899,76	496,09	55	86,49	10
7.	Ołobok	780,65	515,33	66	47,01	6
8.	Parczew	1030,28	679,93	66	34,17	3
9.	Westrza					
10.	Psary	785,06	459,13	59	163,75	21
11.	Raduchów	375,52	237,78	63	6,94	2
12.	Rososzycza	1593,01	588,79	37	560,47	35
13.	Sierszewice	887,76	495,74	56	155,61	18
14.	Strzyżew	1783,76	1138,04	64	99,09	6
15.	Sławin	565,94	389,97	69	49,62	9
16.	Wielowieś	4820,71	864,91	18	3097,49	64
17.	Namysłaki					
18.	Zamość	1029,74	608,89	59	262,65	26
	suma powierzchni	16354,00	7652,00		4827,00	

*Dane dotyczące powierzchni można uzyskać jedynie w odniesieniu do obrębów geodezyjnych

Z powyższego zestawienia wynika, że największy udział gruntów ornych w ogólnej powierzchni posiadają wsie: Bilczew i Biernacice, natomiast największy udział lasów w ogólnej powierzchni posiada Wielowieś.

Użytkowanie gruntów rolnych i powierzchnie zasiewów w 1997 r. w ha.

wyszczególnienie	Użytki rolne		G. O.	Gospodarstwa indywidualne					
	ogółem	gosp. indyw.		Pow. zasiewów w ha				Plony z 1 ha w dt	
	w ha			zboża pod- stawowe	ziemniaki	buraki cu- krowe	rzepak i rze- pik	zboża pod- stawowe	ziemniaki
powiat ostrowski	71675	61850	57047	35181	6443	1260	35	33,2	197
%	100,0	86	80	49	9	2	0,05		
Sierszewice	10189	9297	7754	4718	1000	1	-	33,1	200
%	100,0	91	76	46	10	0,01	-		

Z powyższego zestawienia wynika, że dominującymi uprawami są zboża podstawowe zajmujące 46% gruntów ornych. Natomiast znikoma jest powierzchnia zajęta pod uprawę buraków cukrowych. Wynika to zapewne z gorszych warunków glebowych występujących na terenie gminy. Plony ziemniaków i zbóż podstawowych i zbóż podstawowych z jednego ha należą do przeciętnych w porównaniu z plonami w powiecie ostrowskim. W odniesieniu do woj. wielkopolskiego plony zbóż i ziemniaków są wyższe od średniej, która wynosi odpowiednio 31,8 i 184 dt z ha. Przy niskiej wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej największy wpływ na takie wyniki posiada wysoka kultura rolna.

4.1.5 Hodowla

Hodowla bydła i trzody chlewnej w 1996 r.

Wyszczególnienie	Bydło		Trzoda chlewna	Drób
	ogółem	krowy		
	obsada na 100 ha UR			
gmina Sieroszewice	56	21	201	290
powiat ostrowski	51	21	179	618
województwo wielkopolskie	44	17	223	249

W porównaniu ze wskaźnikami obrazującymi wielkość hodowli w woj. wielkopolskim oraz w powiecie ostrowskim, na terenie gminy Sieroszewice dominuje przede wszystkim hodowla bydła oraz trzody chlewnej. Natomiast nie widać zasadniczego wpływu ostrowskiego rynku zbytu na wielkość hodowli i drobiu, który utrzymuje się raczej na niskim poziomie. Taka struktura hodowli wynika ze struktury użytkowania gruntów tj. dużego odsetka łąk i pastwisk, co wpływa na zwiększenie hodowli bydła oraz przewadze słabych kompleksów gleb, nadających się głównie pod uprawę żyta i ziemniaków, co z kolei wpływa na zwiększenie hodowli trzody chlewnej.

4.1.6 Struktura własności rolnej

Pod względem własności w rolnictwie dominują indywidualne gospodarstwa rolne (1272), które zajmowały powierzchnię 9790 ha. Na drugim miejscu pod względem własności w rolnictwie jest Skarb Państwa. Posiada on 933 ha z czego 774 sta-

nowią użytki rolne. Terenami tymi dysponuje Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa. Zasoby gruntów zostały przyjęte w wyniku likwidacji Państwowego Gospodarstwa Rolnej w Psarach, Parczewie i Namysłakach. Gospodarstwo w Psarach zostało wydierżawione przez Przedsiębiorstwo Produkcji Handlu i Usług „GRUNTPOL” w Kaliszu sp. z o.o. Natomiast gospodarstwo rolne w Parczewie zostało obecnie wykupione przez ww. przedsiębiorstwo. Posiada ono na terenie gminy Sierszewice ok. 750 ha gruntów. W Psarach prowadzona jest hodowla bydła i uprawa ziemniaków, a w Parczewie również uprawa ziemniaków i produkcja spirytusu. Gospodarstwo rolne w Namysłakach jest obecnie dzierżawione. Prowadzona jest w nim hodowla gęsi.

4.1.7 Obsługa rolnictwa

Czynnikiem wpływającym na rozwój rolnictwa jest również poziom jego obsługi. Na terenie gminy jest on dostosowany do niezbyt wysokiego poziomu rozwoju rolnictwa. Świadczyć o tym może liczba instytucji i przedsiębiorstw świadczących usługi dla rolnictwa. Zaliczyć do nich można:

- magazyn zbożowy w Parczewie (wykorzystywane głównie do własnych potrzeb),
- młyn w Ołoboku,
- skup i ubój zwierząt w Rososzycy,
- skup żywca w Westrzy,
- punkty weterynaryjne w Wielowsi i Sierszewicach,
- punkt doradztwa rolniczego w Sierszewicach,
- składy pasz w Rososzycy.

Ponadto na terenie gminy organizowane są tymczasowe punkty skupu żywca, ziemniaków i runa leśnego. Poza tym znajduje się wiele punktów sprzedaży pasz i nawozów sztucznych.

4.1.8 Ocena stanu rolnictwa w gminie

Powyższe analizy skłaniają do wniosku, że stan rolnictwa w gminie Sieroszewice nie jest zły pomimo niezbyt korzystnych warunków środowiska naturalnego. O poziomie rolnictwa świadczyć mogą najwyższe plony zbóż i ziemniaków w porównaniu z plonami w powiecie ostrowskim oraz w województwie wielkopolskim, które słynie z tradycji rolniczych oraz z bardzo dobrych warunków glebowych (szczególnie dawne woj. poznańskie i leszczyńskie). Wysoka jest także produkcja bydła i trzody chlewnej. Struktura upraw i hodowli dostosowana jest do warunków środowiska przyrodniczego tj. przede wszystkim do słabych gleb i dużych arealów, łąk i pastwisk. Taka umiejętność dostosowawcza oraz wysokie plony świadczyć mogą o wysokiej kulturze rolnej na tym terenie. Niekorzystne natomiast są dla gminy wskaźniki dotyczące wielkości gospodarstw rolnych oraz możliwości utrzymania się z pracy w swoim gospodarstwie. Zbyt duże rozdrobnienie gospodarstw powoduje, że dochody z pracy w takich gospodarstwach nie są w stanie zapewnić utrzymania ich właścicielom. Prowadzi to do zubożenia ludności wiejskiej tym bardziej, że kondycja rolnictwa w Polsce jest bardzo słaba. Konieczna jest jego modernizacja i restrukturyzacja. Poprawy wymaga sytuacja dochodowa rolników, konkurencyjność produktów rolnych na rynkach krajowych i zagranicznych. Wielkim wyzwaniem jest przygotowanie rolnictwa polskiego do integracji z Unią Europejską.

Obecnie tylko 35% gospodarstw w gminie Sieroszewice utrzymuje się wyłącznie lub głównie z rolnictwa. Są to potencjalnie gospodarstwa rozwojowe. Spośród tych gospodarstw jedynie część osiąga dochody parytetowe, tzn. takie same jak mieszkańcy miast. Można przyjąć, że taki dochód osiągną tylko gospodarstwa o powierzchni powyżej 15 ha, w którym na terenie gminy Sieroszewice jest 8%. Wiadomym jest, że restrukturyzacja polskiego rolnictwa jest nieunikniona. Będzie ona polegała na tworzeniu nowych miejsc pracy a także w mieście aby część rolników mogła znaleźć zatrudnienie poza rolnictwem. Wtedy będzie możliwa zmiana struktury obszarowej gospodarstw, co wpłynie na ich większą dochodowość. Należy dążyć do rozwoju drobnego przemysłu spożywczego i przetwórczego, rozbudowy infrastruktury oraz wykorzystania potencjału turystycznego na obszarach wiejskich.

4.2 Przemysł i drobne formy działalności gospodarczej.

Przemysł na tereni gminy jest słabo rozwinięty. Są to głównie drobne zakłady przetwórstwa rolno-spożywczego i tartaki bazujące na lokalnych surowcach. Do największych zakładów można zaliczyć:

- Krotoszyńskie Przedsiębiorstwo Ceramiki Budowlanej w Krotoszynie, które wykorzystuje zasoby surowców mineralnych (iłów), występujących w Masanowie.
- Przedsiębiorstwo Produkcji Handlu i Usług „GRUNTPOL” przedsiębiorstwo rolno-produkcyjne zajmujące się m.in. produkcją spirytusu.

Do mniejszych zakładów zaliczyć można:

1. Rzeźnię i Masarnię w Rososzycy,
2. Zakład stolarski w Rososzycy,
3. Zakład produkujący materiały budowlane „STABET” w Rososzycy,
4. Zakład produkujący materiały budowlane w Rososzycy, - Lucjan Łęcki
5. Zakład tapicerski w Sieroszewicach,
6. Zakład budowlany PHU SZABBRUK w Latowicach,
7. Zakład stolarski w Parczewie,
8. Zakład produkcyjny – branża metalowa w Parczewie,
9. Zakład budowlany (prace ziemne) w Strzyżewie,
10. Tartak w Wielowsi.

Przedsiębiorstwa te zlokalizowane są na całym obszarze gminy. Działalność swoją opierają na miejscowej sile roboczej. Poza ww. zakładami istnieje szereg firm zajmujących się drobną działalnością gospodarczą głównie usługową (usługi rzemiosła, handlu, gastronomii) i składową. Są to przeważnie zakłady rodzinne niezatrudniające pracowników najemnych i traktowane jako drugie źródło dochodu. Pod względem własności przedsiębiorstw dominuje własność prywatna, stanowiąca 95% wszystkich działających podmiotów gospodarki narodowej (284 podmioty w 1996 r.). Dominującą formą są zakłady osób fizycznych (258 podmiotów w 1996 r.), rzadziej są to podmioty o innej formie organizacyjnej np. spółki i spółdzielnie.

Ze względu na przewidywane zmiany w strukturze rolnictwa, także poprzez przyznawanie preferencji dla działalności poza rolniczej na wsi, należy przewidywać szybki rozwój branży przemysłowej i usługowej na terenach wiejskich.

5. KOMUNIKACJA

Układ drogowy gminy tworzą:

- droga wojewódzka nr 450 Kalisz – Opatów,
- drogi powiatowe:
  - - nr 210 Ostrów Wielkopolski – Wielowieś,
  - - nr 265 Ołobok – Godziesze Wielkie,
  - - nr 266 Miłaszka – Jeziorki
  - - nr 269 Wielowieś – Masanów,
  - - nr 270 Kaliszkowice Ołoboczne – Ołobok,
  - - nr 271 Strzyżew – Namysłaki,
  - - nr 272 Parczew – Mikstat,
  - - nr 273 Biskupice Ołoboczne,
  - - nr 275 Sierszewice – Bilczew,
  - - nr 276 Rososzyca – Śliwniki
  - - nr 435 Przygodzice – Strzyżew,
  - - nr 436 Chynowa – Biskupice Zabaryczne
- 87 dróg gminnych.

Droga wojewódzka posiada nawierzchnię bitumiczną. Jest to droga jednojezdniowa o szerokości od 20 – 13 m.

Drogi powiatowe posiadają prawie w całości nawierzchnię bitumiczną jedynie droga relacji Miłaszka – Jeziorki posiada powierzchnię utwardzoną. Szerokość dróg powiatowych (pasa drogowego) wynosi od 18 do 10 m. Nie spełniają one jednak wymaganych parametrów dotyczących np. szerokości drogi.

Drogi gminne w 1997 r. posiadały przede wszystkim nawierzchnię gruntową tj. ok. 96 km dróg. Długość dróg o nawierzchni twardej wynosiła 36 km w tym o na-

wierzchni ulepszonej – 20 km. Szerokość pasa drogowego wynosi od 3 do 12 m. Nie zawsze spełniają one wymagane parametry dotyczące np. szerokości drogi. Gęstość dróg gminnych na 100 km² wynosi 93,9 km i jest zdecydowanie wyższa od gęstości dróg gminnych na terenie powiatu ostrowskiego, gdzie wynosi 87,6 km².

6. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

6.1 Wodociągi

Poziomy wodonośne

Na terenie gminy występują 3 główne poziomy wodonośne.

Są to poziomy:

- jurajski,
- trzeciorzędowy,
- czwartorzędowy.

Poziom jurajski związany jest ze spękanymi wapieniami i marglami, wapieniami piaszczystymi i piaskowcami. Zalegają one zwykle na głębokości 30-150 metrów pod pokładem utworów trzeciorzędowych i czwartorzędowych. Prowadzą one wody pod ciśnieniem. Poziom ten jest zasilany w obrębie wysoczyzn poprzez wysączenie i przepływy w oknach hydrogeologicznych z nadległych poziomów w osadach kenozoicznych.

Poziom trzeciorzędowy związany jest z piaskami trzeciorzędowymi zalegającymi między warstwami ilów. Występuje na głębokości 93 metrów, a stabilizuje się na głębokości 6,1 metrów. Jest to poziom ciśnieniowy. Warstwę napinającą stanowi bardzo słabo przepuszczalny kompleks ilów poznańskich o zmiennej miąższości.

Poziom czwartorzędowy związany jest z piaskami fluwioglacjalnymi oraz piaskami współczesnych dolin. Występują tu dwa horyzonty wód czwartorzędowych. Płytki – występujący na głębokości 1,8 – 4,1 metrów, związany z warstwą piasków podścielonych glinami oraz głęboki – występujący na głębokości 6,6 – 51,0 metrów pod na-

pięciem, związany z piaskami fluwioglacjalnymi, stabilizujący się na głębokości 0,1 – 10,2 metra.

Większość wód na terenie gminy Sierszewice eksploatowanych jest z poziomu czwartorzędowego.

Studnie

Ja wynika z dokumentacji na terenie gminy Sierszewice istnieją 22 studnie głębinowe, które były lub są eksploatowane na potrzeby różnych instytucji i społeczności lokalnych. Wybudowane je w następujących miejscowościach:

- Biernacice
- Latowice (sześć)
- Masanów (dwie)
- Ołobok (dwie)
- Parczew (dwie)
- Psary (trzy)
- Rososzyca
- Sierszewice (dwie)
- Strzyżew
- Wielowieś Klasztorna (dwie)

Z uwagi na całkowite zwodociągowanie terenu gminy wykorzystanie ujęć wód, które nie pracują na rzecz wodociągów jest marginalne, bądź wręcz eksploatację ich zakończono.

Wśród 22 ww. ujęć znajduje się sześć, które nie są wykorzystywane na potrzeby społeczności lokalnej. W północnej części gminy w miejscowości Latowice zlokalizowanych jest sześć studni głębinowych, z których czerpana jest woda na potrzeby miasta Ostrowa Wielkopolskiego. Jest to jak dotychczas jedno z czterech ujęć wód dla tej aglomeracji w dolinie Ołoboku.

Udokumentowane ujęcia wód, położone na terenie gminy Sierszewice charakteryzują się następującymi parametrami:

Biernacice

Ujęcie wybudowane w 1981 roku na potrzeby wodociągu.

Studnia o głębokości 60 m.

Zasoby kształtują się w granicach 30,0 m³/h.

Ujęcie eksploatowane z utworów czwartorzędowych.

Latowice (ujęcie Kęszyce)

Studnie nr X, XI, XVI, XVII, XVIIa i XVIII

(numeracja wg dokumentacji hydrologicznej).

Ujęcie wybudowane z lat 1986 – 1987 na potrzeby wodociągu dla miasta Ostrowa Wielkopolskiego.

Ostatnia studnia (XVIII) wybudowana została w roku 1991.

Eksploatacja wszystkich studni ujęcia wg danych za 1992 r. wynosiła ca 220 – 270 m³/h.

Od strony rzeki Ołobok ujęcie chronione barierą osłonową składającą się z 5 studni drenażowych.

Ujęcie eksploatowane z utworów czwartorzędowych.

Masanów

Studnia nr I

Ujęcie wybudowane w 1968 roku na potrzeby cegielni.

Studnia o głębokości 28,0 m.

Zasoby kształtują się w granicach – 1,7 m³/h.

Ujęcie eksploatowane z utworów czwartorzędowych.

Studnia nr II

Ujęcie wybudowane w 1975 roku na potrzeby wodociągu.

Studnia o głębokości 52,0 m.

Zasoby kształtują się w granicach – 90,0 m³/h.

Ujęcie eksploatowane z utworów czwartorzędowych.

Ołobok

Studnia nr I

Ujęcie wybudowane w 1973 roku na potrzeby GS SCH.

Studnia o głębokości 25,0 m.

Zasoby kształtują się w granicach – b.d.

Ujęcie eksploatowane z utworów czwartorzędowych.

Studnia nr II

Ujęcie wybudowane w 1988 roku na potrzeby wodociągu.

Studnia o głębokości 57,0 m.

Zasoby kształtują się w granicach 50,0 m³/h.

Ujęcie eksploatowane z utworów czwartorzędowych.

Parczew

Studnia nr I

Ujęcie wybudowane w 1872 roku na potrzeby PGR.

Studnia o głębokości 22,0 m.

Zasoby kształtują się w granicach – 15,0 m³/h.

Ujęcie eksploatowane z utworów czwartorzędowych.

Studnia nr II

Ujęcie wybudowane w 1982 roku na potrzeby PGR.

Studnia o głębokości 23,0 m.

Zasoby kształtują się w granicach 15,0 m³/h.

Ujęcie eksploatowane z utworów czwartorzędowych.

Psary

Studnia nr I

Ujęcie wybudowane w 1973 roku na potrzeby wodociągu.

Studnia o głębokości 26,0 m.

Zasoby kształtują się w granicach – 46,0 m³/h.

Ujęcie eksploatowane z utworów czwartorzędowych.

Studnia nr II

Ujęcie wybudowane w 1977 roku na potrzeby PGR i wsi Psary.

Studnia o głębokości 50,0 m.

Zasoby kształtują się w granicach – 46,0 m³/h.

Ujęcie eksploatowane z utworów czwartorzędowych.

Studnia nr III

Ujęcie wybudowane w 1990 roku na potrzeby wodociągu.

Studnia o głębokości 72,0 m.

Zasoby kształtują się w granicach 46,0 m³/h.
Ujęcie eksploatowane z utworów czwartorzędowych.

Rososzycza

Ujście wybudowano w 1984 roku na potrzeby GS.
Studnia o głębokości 37,0 m.
Zasoby kształtują się w granicach 42,0 m³/h.
Ujęcie eksploatowane z utworów czwartorzędowych.

Sieroszewice

Studnia nr I
Ujście wybudowane w 1966 roku na potrzeby Ośrodka Zdrowia.
Studnia o głębokości 37,5 m.
Zasoby kształtują się w granicach – 1,6 m³/h.
Ujęcie eksploatowane z utworów czwartorzędowych.
Studnia nr II
Ujście wybudowane w 1980 roku na potrzeby SKR.
Studnia o głębokości 56,0 m.
Zasoby kształtują się w granicach – 67,4 m³/h.
Ujęcie eksploatowane z utworów czwartorzędowych.

Strzyżew

Ujście wybudowano w 1980 roku na potrzeby RSP i wsi Strzyżew.
Studnia o głębokości 53,0 m.
Zasoby kształtują się w granicach 80,0 m³/h.
Ujęcie eksploatowane z utworów czwartorzędowych.

Wielowieś Klasztorna

Studnia nr I
Ujście wybudowane w 1964 roku na potrzeby punktu weterynaryjnego.
Studnia o głębokości 20,0 m.
Zasoby kształtują się w granicach – 0,1 m³/h.
Ujęcie eksploatowane z utworów czwartorzędowych.
Studnia nr II

Ujęcie wybudowane w 1987 roku na potrzeby Ośrodka Zdrowia.

Studnia o głębokości 108,0 m.

Zasoby kształtują się w granicach – 15,0 m³/h.

Ujęcie eksploatowane z utworów czwartorzędowych.

Wszystkie studnie z jednym wyjątkiem, zlokalizowane na terenie gminy ujmują wody z utworów czwartorzędowych. Jedynie ujęcie zlokalizowane w Wielowsi Klasztornej, a wybudowane w 1987 roku zasilane jest z utworów trzeciorzędowych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami (z nielicznymi wyjątkami) strefa ochrony bezpośredniej obejmuje studnie i urządzenia wodociągowe oraz otaczający pas terenu o promieniu 10 metrów.

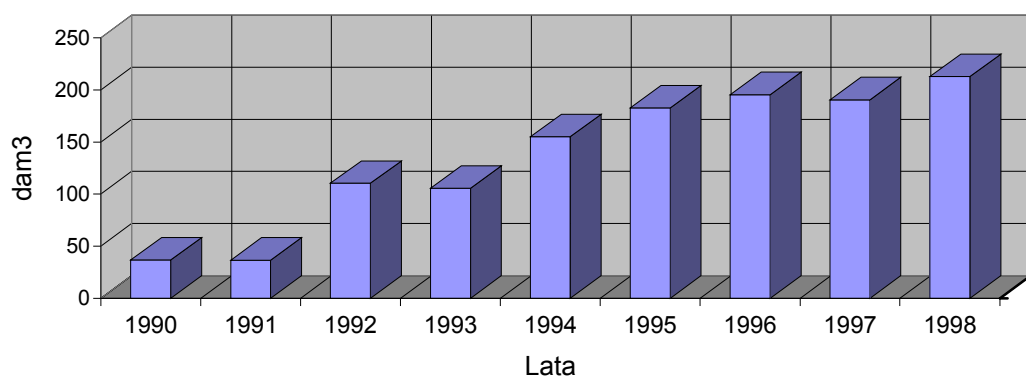
Zużycie wody

Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w dam³) na terenie gminy Sierszewice w poszczególnych latach przedstawia poniższa tabela.

1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
36,7	36,6	110,3	105,6	155,1	182,7	195,3	190,4	212,7

Wielkości te nie są wielkościami znacznymi w odniesieniu do wielkości gminy jaką są Sierszewice. Za wyjątkiem nieznacznych wahań w latach 1993 i 1997 ilość zużytej wody stale wzrasta. Wzrost ten jest znaczny (479,6%) i odpowiada równie dużemu, bo ponad 4-krotnemu wzrostowi połączeń do budynków mieszkalnych oraz ponad 4-krotnemu wzrostowi długości sieci wodociągowych.

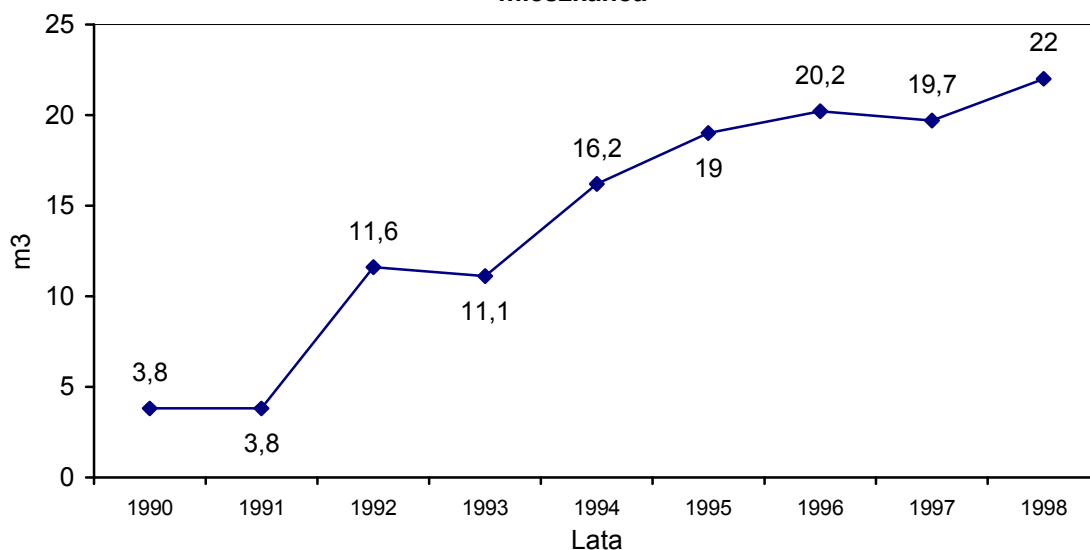
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych

Zmiany ilości zużytej wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na przestrzeni ostatnich dziewięciu lat obrazuje poniższy wykres. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (na jednego mieszkańca w m³) na terenie gminy Sieroszewice w poszczególnych latach przedstawia poniższa tabela.

1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
3,8	3,8	11,6	11,1	16,2	19,0	20,2	19,7	22,0

Podobnie jak w przypadku ogólnego zużycia wody, wzrost wskaźnika zużycia wody na jednego mieszkańca na przestrzeni dziewięciu lat jest dość wysoki. Wynosi on 478,9%. Zmiany ilości zużytej wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca na przestrzeni dziewięciu ostatnich lat obrazuje poniższy wykres.

Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca

Sieci wodociągowe

Sieć wodociągowa winna zapewnić dostawę wody na cele bytowe – gospodarcze dla mieszkańców wsi, do których została doprowadzona, jak również na zabezpieczenie niezbędnych potrzeb w przypadku zagrożenia pożarowego. System sieci wodociągowej gminy Sieroszewice jest dość dobrze rozgałęziony. Wynika to między innymi z wydłużonego kształtu gminy (z południowego –wschodu po północny – zachód rozpiętość gminy sięga ca 25 km) oraz zróżnicowanego zurbanizowania jej poszczególnych części. Z uwagi na powyższe na terenie gminy działa pięć wodociągów wiejskich. Działają one niezależnie od siebie.

Na terenie gminy Sieroszewice działają następujące wodociągi:

- Wodociąg Biernacice,
- Wodociąg Namysłaki,
- Wodociąg Psary,
- Wodociąg Sieroszewice,
- Wodociąg Strzyżew.

Wodociągi te obsługują mieszkańców następujących miejscowości:

Wodociąg Biernacice – swoim zasięgiem obejmuje wsie:

- Biernacice
- Zamość
- Kania
- Raduchów

Wodociąg Namysłaki – swoim zasięgiem obejmuje wsie:

- Namysłaki
- Masanów
- Ołobok
- Wielowieś Klasztorna
- Sławin

Wodociąg Sieroszewice – swoim zasięgiem obejmuje wsie:

- Sieroszewice
- Latowice
- Parczew
- Westrza
- Bibianki
- Bilczew
- Sadowie (gmina Ostrów Wielkopolski)

Wodociąg Psary – swoim zasięgiem obejmuje wsie:

- Psary
- Rososzyca

Wodociąg Strzyżew – swoim zasięgiem obejmuje wsie:

- Strzyżew
- Osada Hanobry (gmina Mikstat)

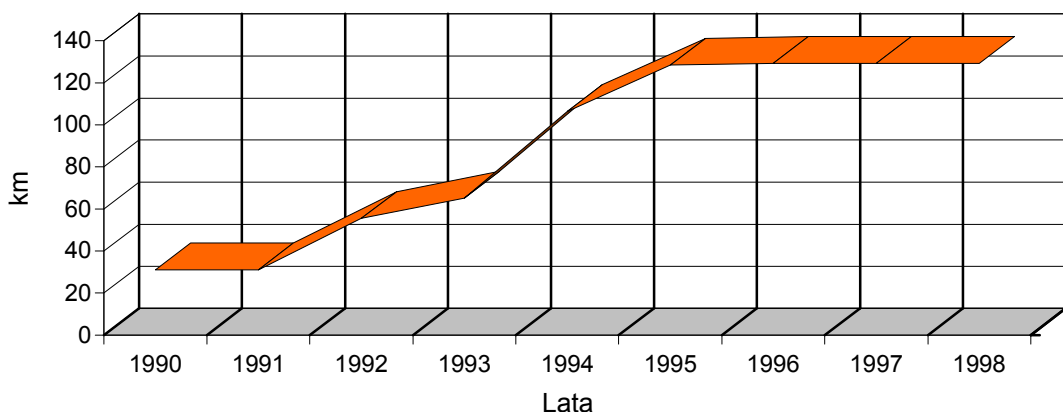
Ponadto należy zauważyć, że większa część wsi Namysłaki zasilana jest z wodociągu Kaliszkowice Kaliskie (gmina Mikstat). Duża liczba niezależnie pracujących wodociągów oraz bardzo rozbudowana sieć wodociągowa wymaga wzmożonych działań nadzorczych ze strony eksploratora, a więc gminy Sieroszewice. Tak więc Gmina powołała do życia Gminny Zakład Komunalny, który zajmuje się między innymi eksploatacją wodociągów.

Duże nakłady poniesione przez gminę na rozwój sieci wodociągowych w ostatnich kilku latach spowodowały znaczny przyrost rzeczowy sieci wodociągowych. **Długość sieci wodociągowych** na terenie gminy Sierszewice (w km) w poszczególnych latach przedstawia poniższa tabela.

1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
31,1	31,1	55,5	65,1	106,5	128,4	129,2	129,2	129,2

Należy stwierdzić, że długość sieci wodociągowych na przestrzeni ostatnich dziewięciu lat stale wzrasta. W roku 1990 wynosiła ona 31,1 km, natomiast w roku 1998 wzrosła do poziomu 129,2 km. W ciągu tych dziewięciu lat nastąpił ponad czterokrotny wzrost długości sieci wodociągowych (o 314,8%). Jest to bardzo dobry wynik w porównaniu z innymi gminami tej wielkości. Zmiany długości sieci wodociągowych obrazuje poniższy wykres.

Długość sieci wodociągowej

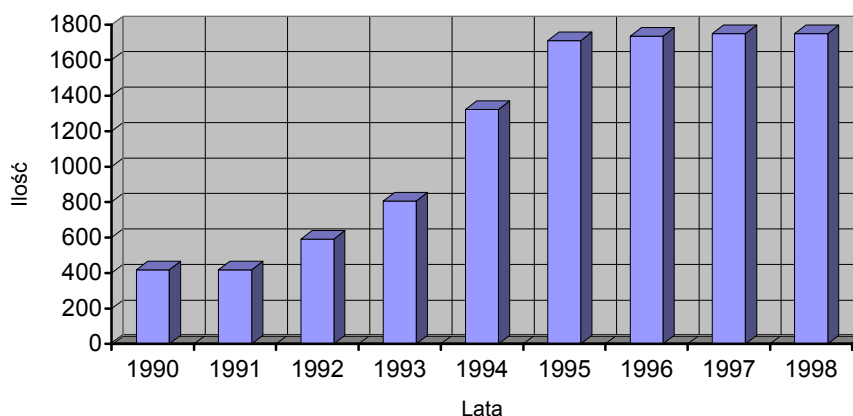

Liczba połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych na terenie gminy Sierszewice w poszczególnych latach przedstawia poniższa tabela.

1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
419	419	591	806	1322	1711	1736	1750	1750

Zjawiskiem normalnym jest (lecz nie zawsze wprost proporcjonalnym) iż, wraz ze wzrostem długości sieci wodociągowej, wzrasta ilość połączeń do budynków mieszkalnych. W roku 1990 wynosiła ona 419 połączenia, natomiast w roku 1998 wzrosła do poziomu 1750. W ciągu tych dziewięciu lat nastąpił ponad 4-krotny wzrost liczby połączeń (317,7%). Jak widać dla gminy Sierszewice przyrost liczby połączeń w stosunku do długości sieci jest wprost proporcjonalny. Zmiany liczby połączeń wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych obrazuje poniższy wykres.

Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych

Na całej długości wodociągowej zainstalowano hydranty przeciwpożarowe. Są one rozmieszczone adekwatnie do stopnia zurbanizowania danej wsi. Hydranty przeciwpożarowe stanowią punkt czerpania wody do celów przeciwpożarowych. Ponadto są wykorzystywane do celów eksploatacyjnych wodociągu (wyływ wody przy płukaniu sieci, odpowietrzanie sieci wodociągowej, itp.). Ilość i rozmieszczenie hydrantów wzdłuż przebiegu sieci w centrach wsi należy uznać za zadowalającą. Natomiast niezadowalająca jest ilość hydrantów w odleglejszych rejonach gminy, gdzie zabudowa jest bardzo rozproszona.

Stacje wodociągowe

Wodociągi gminne zaopatrywane są w wodę z pięciu stacji. Są to:

- Stacja wodociągowa Biernacice,
- Stacja wodociągowa Namysłaki,
- Stacja wodociągowa Sierszewice,
- Stacja wodociągowa Psary,
- Stacja wodociągowa Strzyżew.

Wszystkie stacje wodociągowe wykonane zostały w technologii tradycyjnej i wyposażone w standartowe zestawy hydroforowe. Wszędzie działają stacje uzdatniania wody. We wszystkich stacjach ujmowane są wody z utworów czwartorzędowych. Na potrzeby systemu wodociągowego gminy Sierszewice pracuje również przepompownia wody, która zlokalizowana jest w miejscowości Strzyżew.

Awaryjność systemu wodociągowego

Oceniając awaryjność pracy systemu wodociągowego gminy Sierszewice obecną sytuację należy uznać za zadawalającą. W pracy wodociągów nie zanotowano poważnych awarii, powodujących braki w dostawach wody. Awaryjność wodociągów nie odbiega od stanu powszechnie występującego, na tego typu obiektach.

Należy spodziewać się, iż z upływem czasu zarówno zainstalowane urządzenia wodociągowe jak i same wodociągi będą wymagać sukcesywnej modernizacji. Modernizacji takiej dokonano w 1995 roku na wybudowanym jeszcze na początku lat siedemdziesiątych wodociągu Biernacice, stąd jego obecny stan jest dość dobry. Równie dobry stan reprezentują budowane już w latach dziewięćdziesiątych wodociągi Sierszewice i Strzyżew. W pierwszej kolejności trzeba będzie poddać modernizacji dwa wodociągi wybudowane na początku lat osiemdziesiątych, tj. wodociąg Namysłaki i Psary.

6.2 KANALIZACJA

Kanalizacja sanitarna

Aktualnie na terenie gminy nie istnieje system oczyszczania ścieków sanitarnych. W większości przypadków ścieki są utylizowane poprzez wylewanie ich na pola uprawne lub wypuszczone są na dziko do odbiorników wód powierzchniowych. Zwodociągowanie niemal 100% terenu gminy stwarza dodatkowe zagrożenie dla naturalnego środowiska i związanej z tym ochrony wód podziemnych i powierzchniowych.

W celu niedopuszczenia do dalszego zanieczyszczenia wód, zgodnie z przygotowanym „*Programem kanalizacji wsi i budowy oczyszczalni ścieków na terenie gminy Sieroszewice*” przygotowano projekt techniczny oczyszczalni ścieków w miejscowości Rososzyca. *Program kanalizacji* przewiduje doprowadzenie maksymalnej ilości ścieków z terenu gminy do tej oczyszczalni. Inwestycja ta poprawi stan środowiska przyrodniczego gminy. Nadal jednak nie załatwi to problemu utylizacji ścieków na całym jej terytorium. Plan zakłada również budowę drugiej oczyszczalni ścieków w miejscowości Sławin, na lewym brzegu Proсны, która obsługiwałaby również Ołobok, Masanów i Wielowieś Klasztorną. Istnieją możliwości wykorzystania istniejącej oczyszczalni ścieków przy Domu Pomocy Społecznej w miejscowości Psary dla potrzeb tej miejscowości. Rozważana jest możliwość podłączenia wsi położonych na południowym krańcu gminy, tj. Kania, Biernacice, Zamość do wybudowanej w ostatnich latach oczyszczalni w miejscowości Grabów Wójtostwo (gmina Grabów nad Prosną).

Drugą działającą na terenie gminy oczyszczalnią ścieków jest oczyszczalnia przyzakładowa w miejscowości Parczew, działająca w ramach przedsiębiorstwa rolno – przemysłowego (między innymi dla gorzelnii) należącego do Przedsiębiorstwa Produkcji Handlu i Usług „GRUNTPOL”.

Kanalizacja deszczowa

Wody opadowe z terenu gminy są odprowadzane w większości przez drobne ciekły, strumienie i rowy melioracyjne bezpośrednio do rzek przebiegających przez teren gminy: Proсны, Ołoboku, Baryczy, Gnilej Baryczy. Większość wymienionych

cieków prowadzi wody opadowe jedynie okresowo. Na terenie gminy praktycznie nie istnieje system kanalizacji deszczowej. Występujące szczytkowo w kilku wsiach (Rososzyca, Wielowieś Klasztorna, Westrza) sieci odprowadzają wody bezpośrednio do rowów melioracyjnych.

6.3 ODPADY

Gmina Sieroszewice posiada własne niewielkie składowisko odpadów komunalnych. Zlokalizowane jest ono w miejscowości Bilczew na działce o powierzchni zaledwie 1,01 ha. Znajduje się w ostatniej fazie eksploatacji. Ocenia się, że możliwości eksploatacyjne zakończą się w ciągu jednego roku. Trwają już prace nad lokalizacją nowego składowiska odpadów w miejscowości Psary. Inwestycja ta projektowana i finansowana jest na potrzeby dwóch gmin, tj. Gminy Sieroszewice oraz Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce. Pozwoli ona zaspokoić potrzeby gminy w tym zakresie, w perspektywie najbliższych lat. Aktualnie gmina nie posiada zorganizowanego systemu odbioru odpadów. Składowisko w Bilczewie eksploatowane jest przez Gminny Zakład Komunalny, natomiast dowozem odpadów zajmują się sami zainteresowani.

6.4 Zaopatrzenie w gaz

Gmina Sieroszewice nie posiada zasilania w gaz. Z uwagi na coraz powszechniejsze wykorzystywanie gazu jako czynnika grzewczego, z uwagi na jego małą szkodliwość dla środowiska, problem ten wymaga pilnego rozważania i opracowania stosownej dokumentacji koncepcyjnej, a następnie dokumentacji technicznej.

6.5 ENERGETYKA

Energia elektryczna jest doprowadzona do wszystkich miejscowości w gminie i teren gminy uznaje się za zelektryfikowany w 100%. Zapotrzebowanie odbiorców w energię elektryczną zabezpieczana jest systemem sieci średniego (15kV0 i niskiego napięcia z odpowiednią ilością stacji transformatorowych 15/04 kV. Stacje te rozmieszczane są we wszystkich wsiach gminy. Generalnie należy stwierdzić, że stan

techniczny sieci uznaje się ogólnie za zadowalający. Podlegają one systematycznej modernizacji, w zależności od stopnia zużycia i dostępnych środków.

Przez północno – zachodnią część gminy przebiega linia elektroenergetyczna, napowietrzna wysokiego napięcia 110 KV Ostrów Wielkopolski – Wschód – Kalisz Piwonice. Jest to jedna z podstawowych linii zasilających między innymi Ostrów Wielkopolski. Stan techniczny linii jest dobry i nie wymaga remontu. Na trasie przebiegu ww. linii obowiązuje strefa ochronna ze względu na oddziaływanie pola elektromagnetycznego. Wynosi ona 14,5 m od skrajnego przewodu z każdej strony (rozpiętość przewodów 6 – 7 m).

6.6 TELEKOMUNIKACJA

Centrale

W gminie czynne są cztery centrale. Są to:

- centrala Sierszewice – centrala cyfrowa,
- centrala Wielowieś Klasztorna – centrala cyfrowa,
- centrala Strzyżew – centrala cyfrowa,
- centrala Zamość – centrala cyfrowa.

Ich stan jest dobry i nie wymaga modernizacji.

Centrala Strzyżew obsługuje ponadto mieszkańców sąsiednich gmin, tj. część Biskupice Zabaryczne – osada Hanobry (gmina Mikstat) i część miejscowości Bogu-fałów (gmina Przygodzice). Liczba zajętości central została podana w przybliżeniu, gdyż zmienia się ona nieustająco wraz z kolejnymi realizowanymi podłączeniami.

Sieć telefoniczna

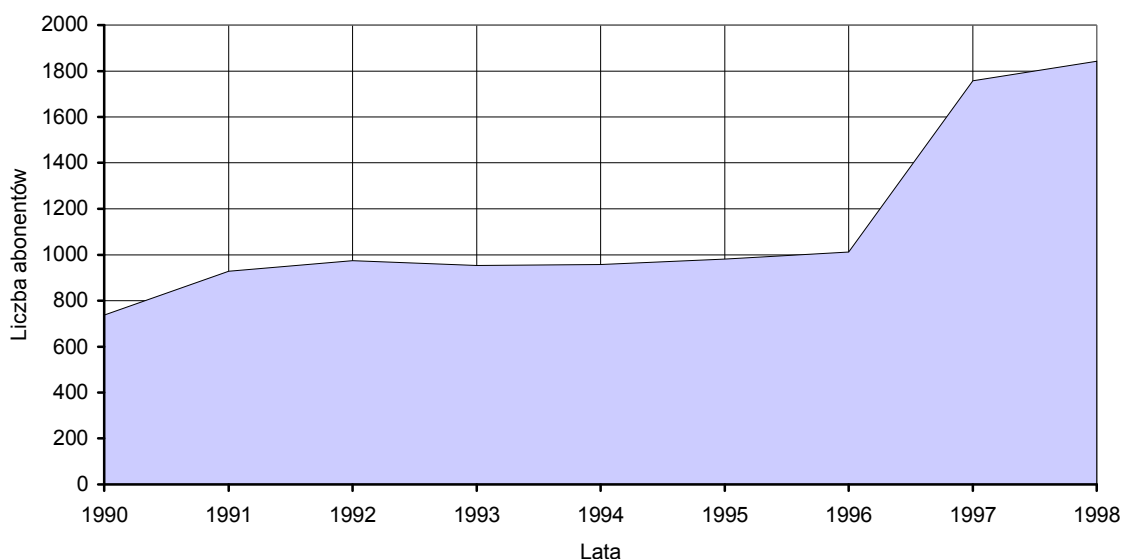
Na terenie gminy Sierszewice funkcjonują dwa rodzaje sieci telefonicznych, tj. sieć kablowa oraz sieć radiowa. Sieć napowietrzna została zastąpiona siecią kablową. Wszystkie nowe lub modernizowane sieci to sieci kablowe bądź radiowe. Ilość zainstalowanych telefonów (Telekomunikacja Polska S.A.) w gminie wynosiła na

dzień 31 grudnia 1998 r. 1843 aparatów. Poniższa tabela przedstawia liczbę abonentów w poszczególnych latach (wg stanu na dzień 31 grudnia).

1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
737	927	973	953	957	982	1012	1758	1843

Jak widać na poniższym wykresie przez wiele lat występowała stagnacja przyrostu liczby abonentów. Było to spowodowane między innymi ograniczoną pojemnością zainstalowanych w latach ubiegłych ręcznych central telefonicznych oraz ograniczonymi środkami finansowymi. Informatyzacja systemów telekomunikacyjnych spowodowała dość dużą poprawę dostępu szerokich mas ludności do możliwości korzystania z dobrodziejstw telekomunikacji, jak również poprawę jakości połączeń telefonicznych. Na terenie gminy Sierszewice proces ten miał miejsce w ostatnich dwóch latach. W roku 1997 liczba abonentów gwałtownie wzrosła z 1012 do 1758.

Abonenci telefoniczni

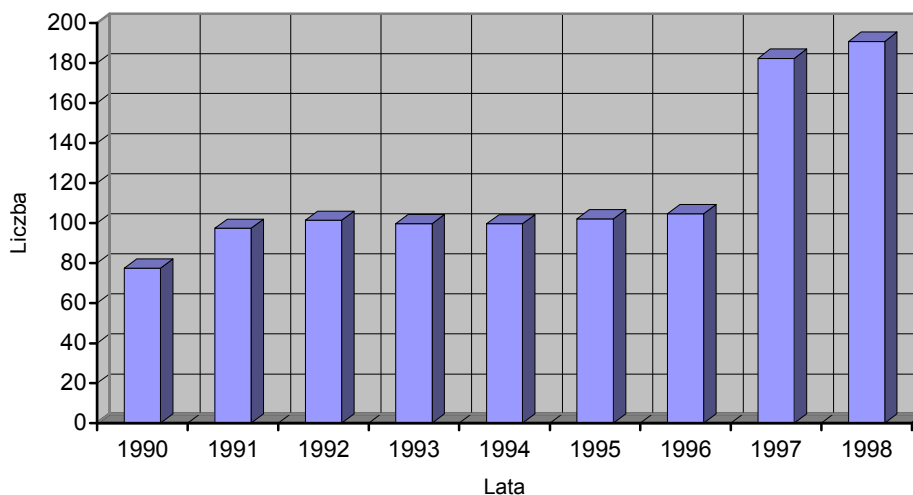

Poniższa tabela przedstawia dane w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Obecnie osiągnięty wskaźnik (190,8) jest zadawalający.

1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
77,4	97,4	101,4	99,7	99,6	102,2	104,7	182,3	190,8

Zmiany wspomnianego wskaźnika na przestrzeni dziewięciu lat obrazuje poniższy wykres.

Abonenci telefoniczni na 1000 mieszkańców

Aktualnie problem telefonizacji gminy Sierszewice należy uznać za rozwiązany.

Aparaty wrzutowe

W kilku miejscowościach gminy zainstalowane zostały aparaty wrzutowe. Wzbogacają one możliwości komunikowania się mieszkańców gminy jak również osób przejeżdżających przez jej terytorium. Aparaty wrzutowe zainstalowano w następujących miejscowościach:

Lp.	Miejscowość	ilość
1	Sierszewice	3
2	Rososzyca	2
3	Ołobok	1
4	Psary	1
5	Wielowieś Klasztorna	1

Pasy łączności teleradiowej

Przez środkową część gminy Sieroszewice przebiega pas ochronny o szerokości 500 m na linii radiowej Chełmice – Mikstat. W pasie tym docelowo przesyłane będą programy radiofoniczne, telewizyjne i telefonii wielokrotnej. Na terenie objętym pasem ochronnym obowiązują ograniczenia wznoszenia zabudowy wysokiej. Lokalizację tego typu obiektów należy każdorazowo uzgadniać z Zakładem Radiokomunikacji i Teletransmisji w Poznaniu.

7. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

7.1. Szanse i zagrożenia rozwoju gminy (uwarunkowania zewnętrzne)

szanse:

- korzystne położenie geograficzne gminy w regionie o znanych tradycjach rolniczych i wysokiej kulturze rolnej,
- położenie w pobliżu Ostrowa Wielkopolskiego – oddziałujących korzystnie na rozwój gminy poprzez dobry dostęp do rynku zbytu, miejsc pracy i usług wyższego rzędu,
- możliwość zaoferowania mieszkańcom Ostrowa Wielkopolskiego i Kalisz usług w zakresie wypoczynku i rekreacji,
- reforma administracji publicznej umiejscawiająca gminę w województwie wielkopolskim, silnie rozwiniętym pod względem gospodarczym i kulturalnym regionie,
- perspektywa wejścia do Unii Europejskiej i łatwiejszy dostęp do zachodnio – europejskiego rynku zbytu,
- bliskie położenie Poznania, Wrocławia i Łodzi,
- położenie gminy w regionie atrakcyjnym gospodarczo dla potencjalnych inwestorów,
- położenie w regionie o rozwiniętym przetwórstwie rolno – spożywczym.

zagrożenia:

- niestabilność przepisów prawnych,
- zbyt powolne zmiany w rolnictwie polski,
- zmniejszenie nakładów na restrukturyzację rolnictwa,
- konieczność dostosowania polskiego ustawodawstwa do Unii Europejskiej,
- konkurencja żywności z Unii Europejskiej pod względem jakościowym.

7.2 Silne i słabe strony gminy:**Silne strony***środowisko przyrodnicze:*

- relatywne niezdegradowane środowisko przyrodnicze,
- wystarczające zasoby wód podziemnych,
- zasoby surowców pospolitych (ilastych i kruszywa) jako baza dla budownictwa,
- dwa obszary chronionego krajobrazu, obejmujące cały teren gminy, z rezerwatami przyrody, licznymi gatunkami ptaków i roślin chronionych, dużymi obszarami leśnymi i innymi walorami środowiska przyrodniczego, w powiązaniu z projektowanym zbiornikiem retencyjnym stanowiące potencjalny teren rekreacyjny,
- program małej retencji wodnej (planowany zbiornik w Psarach),
- dobre warunki klimatyczne dla rozwoju produkcji rolnej.

środowisko kulturowe

- stosunkowo duża ilość i gęstość występowania obiektów zabytkowych o znacznej randze artystycznej i historycznej, kształtująca obraz gminy;
- atrakcyjne, korzystne położenie geograficzne gminy: bliskie sąsiedztwo z dużym ośrodkiem regionalnym, jakim jest Ostrów Wielkopolski oraz z obszarami o dużym nasyceniu cennymi obiektami zabytkowymi (gminy Ostrów Wielkopolski i Nowe Skalmierzyce);
- dogodne warunki komunikacyjne zespołów zabytkowych z siecią głównych dróg;

- wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w procesie szeroko pojętej, promocji walorów turystyczno – krajoznawczych, stymulujących także działalność gospodarczą;

sfera społeczna

- zadawalający poziom wyposażenie w usługi socjalno – bytowe,
- dobrze rozwinięta sieć osadnicza,
- duży przyrost naturalny ludności,
- wolniejszy przebieg procesu starzenia się ludności w stosunku do gmin otaczających,
- znaczny napływ ludności na obszar gminy.

sfera gospodarcza

- rezerwy w przetwórstwie rolno – spożywczym,
- najwyższe w województwie wielkopolskim plony zbóż i ziemniaków,
- wysoka kultura rolna,
- rozwijająca się specjalizacja w hodowli, głównie w hodowli bydła,
- położenie w pobliżu chłonnego rynku zbytu płodów rolnych,
- zadawalający poziom obsługi rolnictwa,
- aktywność i przedsiębiorczość znacznej części społeczeństwa,
- malejąca liczba bezrobotnych.

komunikacja

- gęsta i równomiernie rozwinięta sieć dróg,
- relatywnie dobry stan dróg.

infrastruktura techniczna

- zasoby terenów pod zabudowę jednorodzinną,
- dobre wyposażenie w media terenów wiejskich (woda, energia elektryczna, telekomunikacja),
- rozpoczęta budowa (w fazie projektowej) oczyszczalni ścieków i składowania odpadów.

Słabe strony

Środowisko przyrodnicze:

- słabe gleby,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych,
- brak kanalizacji,
- nielegalne wysypiska śmieci i wylewiska ścieków,

Środowisko kulturowe:

- duża ilość obiektów zabytkowych o znacznej randze artystycznej i historycznej, wymagająca szczególnego traktowania;
- zły stan techniczny większości obiektów zabytkowych /poza zespołami sakralnymi/, przede wszystkim w pozostałościach przedwłaszczeniowych majątków ziemskich, będący efektem eksploatacyjnego charakteru ich użytkowania lub ich niewłaściwej przebudowy;
- nieuregulowany prawnie status własnościowy obiektów /założeń dworskich/;
- przerwany naturalny proces adaptacji tradycyjnej formy budownictwa mieszkalnego /zagrodowego/ do współczesnych standardów, w wyniku czego powstaje zunifikowana zabudowa niekultywująca lokalnej tradycji.

sfera społeczna:

- nierównomierny rozwój gminy – najslabiej rozwinięta jej południowa część,
- niezadowalający stan warunków mieszkaniowych ludności (zły stan obiektów, coraz większa liczba osób przypadająca na mieszkanie),
- zły stan zagospodarowania niektórych miejscowości (Psary),
- rozpraszanie zabudowy mieszkaniowej,
- postępujący proces starzenia się społeczeństwa,
- duża liczba bezrobotnych na tle regionu.

strefa gospodarcza:

- struktura obszarowa gospodarstw, w której prawie połowę stanowią gospodarstwa o powierzchni do 5 ha,
- słaba dochodowość rolnictwa (tylko 9% gospodarstw domowych utrzymuje się wyłącznie z rolnictwa),
- duża liczba gospodarstw socjalnych, pracujących głównie na zaspokojenie swoich potrzeb,
- nie w pełni wykorzystana baza po upadłych państwowych gospodarstwach rolnych i spółdzielniach rolniczych,
- niska wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej a zwłaszcza gleb.

komunikacja:

- obudowywanie głównych ciągów komunikacyjnych,
- niezadowalające parametry dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych, szczególnie dotyczy to szerokości pasa drogowego.

infrastruktura techniczna:

- brak sieci kanalizacyjnej i gazowej na terenie gminy,
- brak odpowiedniego składowania odpadów,
- brak oczyszczalni ścieków.

7.3 Główne problemy rozwoju przestrzennego gminy:

- 1) zanieczyszczenie wód powierzchniowych grożące zanieczyszczeniem wód podziemnych,
- 2) nie odpowiadająca normom klasa czystości wód rzeki Proсны może w istotny sposób ograniczyć wykorzystanie terenów leśnych dla celów rekreacyjnych i wypoczynkowych nawet po wybudowaniu zbiornika retencyjnego,
- 3) brak decyzji dotyczącej budowy zbiornika retencyjnego na Prośnie,
- 4) zła struktura obszarowa gospodarstw w powiązaniu z niską wartością rolniczej przestrzeni produkcyjnej,

- 5) brak przygotowanych atrakcyjnych terenów oferowanych dla potencjalnych inwestorów z zewnątrz,
- 6) narastający chaos w zagospodarowaniu przestrzennym wsi,
- 7) niewykorzystane rezerwy w przetwórstwie rolno-spożywczym,
- 8) brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego opracowanych zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 r. w obliczu dezaktualizacji miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Sieroszewice.

FAZA II – KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Po przeanalizowaniu wszelkich uwarunkowań rozwoju gminy, jej głównych problemów oraz szans rozwojowych gminy wyznaczone zostały główne kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Sieroszewice. Będą one realizowane poprzez:

- zdefiniowanie podstawowych funkcji na terenie gminy,
- wytyczenie kierunków rozwoju infrastruktury technicznej,
- określenie polityki przestrzennej w stosunku do poszczególnych stref funkcjonalnych wyznaczonych na terenie gminy.

Ze względu na konieczność zapewnienia pewnego stopnia ogólności i elastyczności Studium, które powinno spełniać zadania koordynujące w zagospodarowaniu przestrzeni przez wiele lat przyjęto założenie, że wszelkie określone w nim funkcje będą funkcjami dominującymi. Dopuszcza się uzupełnienie funkcji w sposób niepowodujący konfliktów z funkcjami głównymi.

Linie rozgraniczające poszczególne funkcje są liniami orientacyjnymi, uściślonymi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego z wyjątkami określonymi w dalszych ustaleniach.

1. PODSTAWOWE FUNKCJE NA TERENIE GMINY:

1.1 TERENY OTWARTE

1) Tereny tworzące system ekologiczny:

- tereny lasów,
- tereny dolesień,
- dolina Proсны i sięgacze ekologiczne,
- pomniki przyrody,
- użytki ekologiczne,
- wody otwarte.

Tereny te wykluczone są całkowicie z zabudowy niezwiązanej z funkcją dominującą. Dopuszcza się odstępstwa od tej zasady w wyjątkowych sytuacjach np. przy lokalizacji inwestycji sieciowo-ponadlokalnych. Szczególną ochroną należy objąć tereny lasów na wydmach i rezerwaty przyrody. Prace pielęgnacyjne oraz przebudowę składu gatunkowego lasów, stosownie do siedliska naturalnego należy prowadzić zgodnie z planem urządzenia lasu. Dla wzmocnienia systemu należy realizować dolesienia, w zakresie co najmniej takich, jaki został wyznaczony na rysunku Studium. Wokół pomników przyrody należy zachować strefę biologicznie czynną zapewniającą prawidłowy wzrost roślin. Ponadto należy zapewnić im prawidłową pielęgnację. W celu ochrony ekosystemu o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych projektuje się użytek ekologiczny, który obejmie teren wokół stawów rybnych w Psarach.

Dla podniesienia zdolności retencyjnej obszaru, na rzece Ołobok projektowany jest zbiornik retencyjny „Psary” o pow. ca 240 ha. Jego budowa jest związana z realizacją programu małej retencji wodnej, która ma zapobiegać stepowieniu obszaru Wielkopolski poprzez zwiększanie jej zasobów wodnych. Z programem dużej retencji związany jest projekt budowy zbiornika retencyjnego na Prośnie – „Wielowieś Klasztorna”. Prace projektowe nad koncepcją zbiornika trwają już kilkadziesiąt lat. Pierwotnie programowano zbiornik bardzo duży o pojemności 155 mln m³/s. W ostatnim okresie program ten znacznie ograniczono przede wszystkim ze względu na zbyt

dużą ingerencją w środowisko przyrodnicze. Obecnie projektowany jest zbiornik o pojemności 50 mln m³/s. Będzie on pełnił następujące funkcje:

- zredukowanie maksymalnych przepływów powodziowych powyżej Kalisza i ochrona tego miasta,
- umożliwienie okolicznym gminom zwiększenia rozwoju gospodarczego poprzez rozwój usług turystycznych, rekreacji, sportów,
- podniesienie przepływów niżówkowych w rzece Prośnie poniżej zapory, zapewnienie minimalnego przepływu na poziomie co najmniej przepływu biologicznego tj. 1,2 – 1,67 m³/s,
- umożliwienie wykorzystania zgromadzonej wody do nawodnień rolniczych wzdłuż doliny Proсны,
- zabezpieczenie ewentualnych potrzeb wody dla celów komunalnych miast Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego,
- energetyczne wykorzystanie spiętrzonej wody,
- prowadzenie gospodarki rybackiej.

Parametry zbiornika będą następujące:

- rzędna maksymalnego poziomu piętrzenia.....- 124.0 m n.p.m.
- rzędna minimalnego poziomu piętrzenia.....- 120.0 m n.p.m.
- objętość całkowita.....- 48.79 mln m³
- objętość użyteczna.....- 39,93 mln m³
- powierzchnia zalewu przy max. poziomie piętrzenia.....- 1660 ha
- powierzchnia zalewu przy min. poziomie piętrzenia.....- 558 ha
- głębokość średnia przy max. poziomie piętrzenia.....- 2.84 m
- głębokość średnia przy min. poziomie piętrzenia.....- 1.01 m
- długość zbiornika.....- 11 km

Uwzględniono także możliwość wybudowania w połowie zbiornika specjalnej przegrody, która pozwoli utrzymać lustro wody także w górnej partii zbiornika, zapobiegając jej odślanianiu. Rozwiązanie takie jest niezwykle korzystne ze względów ekologicznych. Budowa zbiornika powinna być poprzedzona działaniami w zakresie uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej. Największymi zagrożeniami dla czystości wód zbiornika są zrzuty ścieków punktowe (ścieki z miast i zakładów) oraz do-

pływ ładunku azotów i fosforu z działalności rolniczej (nawozy z rolnictwa). Na podstawie badań modelowych stwierdzono, że przy obecnym poziomie dopływu zanieczyszczeń zbiornik będzie podlegał niekorzystnym procesom eutrofizacji. Efektem tego zjawiska będzie wzmożona produkcja chlorofilu oraz towarzyszące procesy takie jak: deficyt tlenu, śnięcie ryb, mała przeźroczystość wody.

Ze względu na ochronę wód zbiornika przed zanieczyszczeniami wskazane jest zachowanie 100 – metrowej strefy ochronnej wokół niego z zakazem zabudowy.

2) tereny tworzące rolniczą przestrzeń produkcyjną:

- tereny upraw polowych na glebach o najwyższej przydatności produkcyjnej,
- tereny upraw polowych na glebach o przeciętnej i niskiej przydatności produkcyjnej,
- tereny łąk i pastwisk na glebach pochodzenia organicznego.

Tereny łąk i pastwisk wykluczone są całkowicie z zabudowy ze względu na to, że stanowią jednocześnie ważne ogniwo w systemie ekologicznym gminy oraz ze względu na występowanie torfów, które podlegają szczególnej ochronie przed zmianą użytkownika. Dopuszcza się jedynie budowle związane z gospodarką wodną i infrastrukturą techniczną, które nie mogą być lokalizowane poza ww. terenem.

Pozostałe tereny rolne wykluczone są częściowo z zabudowy. Są to:

- a) *tereny upraw polowych na glebach o najwyższej przydatności produkcyjnej, które nie zostały zmeliorowane. Dopuszcza się tu lokalizowanie uzupełniającej zabudowy zagrodowej i innej związanej z produkcją rolną pod warunkiem, że będzie ona lokalizowana przy drogach gminnych i powiatowych wyposażonych w takie media jak: sieć energetyczna niskiego napięcia i wodociąg. Dopuszcza się również przekształcenia zabudowy zagrodowej (związane z likwidacją gospodarstwa rolnego) na mieszkaniową jednorodzinną z usługami przy spełnieniu ww. warunków. Na pozostałych terenach o najwyższej przydatności produkcyjnej obowiązuje zakaz zabudowy.*
- b) *tereny upraw polowych na glebach o przeciętnej i niskiej przydatności produkcyjnej. Dopuszcza się tu lokalizowanie zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jedno-*

rodzinnej z usługami przy drogach gminnych i powiatowych, pod warunkiem wyposażenia terenu w takie media jak: sieć energetyczna niskiego napięcia i wodociąg. W przypadku lokalizacji inwestycji na terenach zmeliorowanych, należy umożliwić przepływ wody istniejącymi rowami oraz chronić istniejące urządzenia melioracyjne przed zniszczeniem. Dopuszcza się ewentualną przebudowę tych urządzeń w sposób umożliwiający odpływ wód z terenów położonych powyżej inwestycji. Zaleca się wprowadzanie zieleni śródpolnej oraz dolesień na terenach rolnych o obniżonej przydatności rolniczej w celu wzmocnienia ekosystemu.

1.2 TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ:

- tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami nieuciążliwymi preferowane do rozwoju,
- tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności zabudowy z usługami nieuciążliwymi,
- tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności zabudowy z usługami nieuciążliwymi – objęte obowiązkiem opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- tereny zabudowy wielorodzinnej,
- tereny przewidziane do rehabilitacji i przekształceń.

Są to tereny preferowane do lokalizacji wszelkiego rodzaju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej i wielorodzinnej. Obszary te zostały wytypowane ze względu na ich dobre wyposażenie w media, takiej jak: energia elektryczna, woda oraz planowane uzbrojenie terenu w sieć kanalizacji sanitarnej.

Na terenie zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej przyulicznej dopuszcza się lokalizowanie innych funkcji uzupełniających, pod warunkiem nie powodowania pogorszenia warunków życia ludności na terenach mieszkaniowych. Na terenach zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności zabudowy (osiedla mieszkaniowe), dopuszcza się lokalizowanie usług nieuciążliwych i stopniową eliminację istniejących uciążliwości.

Dla części projektowanego w Sierszewicach osiedla zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności zabudowy, które zostało ujęte w obowiązującym miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy Sierszewice a nie posiada planu szczegółowego zaleca się podział terenu na działki po opracowaniu koncepcji zagospodarowania terenu. Dla projektowanego w Sierszewicach osiedla zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności zabudowy przewidzianego do zabudowy w II etapie tj. po zainwestowaniu terenów sąsiednich, wprowadza się obowiązek opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Na terenach przewidzianych do rehabilitacji i przekształceń (w Psarach i Ołoboku) należy podjąć następujące działania:

- usprawnienie układu ulicznego po przez poszerzenie ulic do normatywnych szerokości,
- łagodzenie konfliktów poprzez stopniową eliminację funkcji uciążliwych z terenów zabudowy mieszkaniowej,
- preferowanie zabudowy mieszkalnej i gospodarczej nawiązującej do tradycji regionalnych i podnoszących estetykę otoczenia,
- zachowanie jednej linii zabudowy, powodującej wprowadzanie ładu przestrzennego na terenach zabudowanych,
- zapewnienie miejsc parkingowych w obrębie działki, na której prowadzona jest działalność gospodarcza.

Zakres przekształceń zabudowy w Ołoboku należy uzgodnić z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Ponadto zaleca się podnoszenie estetyki budynków wielorodzinnych i mieszkalnych w zabudowie folwarcznej oraz ich bezpośredniego otoczenia, poprzez likwidację przybudówek i wprowadzanie w to miejsce ogólnodostępnych terenów zielonych.

1.3 TERENY USŁUG PUBLICZNYCH I CENTRÓW USŁUGOWYCH

- usługi publiczne takie jak: usługi administracyjne, usługi oświaty, sportu i rekreacji,
- usługi komercyjne takie jak: usługi handlu, gastronomii i inne komercyjne usługi nieuciążliwe.

Wyznaczone tereny usługowe obejmują tereny już zainwestowane oraz tereny preferowane do lokalizacji usług. Znajdują się one głównie w centralnych częściach wsi o dobrej dostępności komunikacyjnej. Na terenach rezerwowanych pod centra usługowe powinny być lokalizowane obiekty usługowe lub obiekty mieszkalne z usługami wbudowanymi. Zabudowa w centrach usługowych winna się charakteryzować podwyższonym standardem architektonicznym. Należy również bezwzględnie zapewniać miejsca parkingowe dla klientów w obrębie terenów usługowych.

1.4 TERENY REKREACYJNO – WYPOCZYNKOWE:

- centra obsługi strefy rekreacyjno-wypoczynkowej,
- tereny zabudowy zagrodowej preferowanej do przekształcenia na zabudowę letniskową i rekreacyjną,
- tereny preferowane do lokalizacji domków letniskowych i zabudowy związanej z rekreacją,
- kąpieliska i plaże – projektowane,
- przystanie żeglarskie – projektowane.

Powstanie ww. terenów rekreacyjno-wypoczynkowych uzależnione jest przede wszystkim od powstania zbiornika retencyjnego „Wielowieś Klasztorna”, którego jedną z funkcji jest umożliwienie rozwoju gospodarczego okolicznych gmin związanego z rozwojem turystyki i rekreacji. Zbiornik ten będzie generował ruch turystyczny, który obecnie ogranicza się do jednodniowych pobytów grzybiarzy.

W związku z powyższym w pobliżu projektowanego zbiornika wodnego wyznaczone zostały większe obszary śródlądne odpowiednie dla lokalizacji zabudowy letniskowej oraz zabudowy związanej z rekreacją np. pensjonatów.

Ich zainwestowanie powinno odbywać się etapowo, tak aby umożliwić pełen wykorzystanie terenu uzbrojonego w media.

Ze względu na to, że w strefie tej preferowany jest cichy wypoczynek charakteryzujący się małą intensywnością zabudowy, powierzchnia projektowanych działek letniskowych nie powinna być mniejsza od 1000 m². Pozwoli to na zachowanie walorów krajobrazowych i zdrowotno-estetycznych tego obszaru.

Dla zaspokojenia potrzeb ludności wypoczywającej wyznaczono centra rekreacji i wypoczynku w miejscowościach: Raduchów, Kania, Zamość. Mogą tam być lokalizowane usługi handlu gastronomii oraz inne usługi związane z rekreacją i wypoczynkiem takiej jak: pola namiotowe, korty tenisowe itp. Zostały także wskazane dogodne tereny do urządzenia kąpielisk z plażami i przystani żeglarskich.

W strefie rekreacyjnej tereny zabudowy zagrodowej preferowane są do adaptacji lub przebudowy dla funkcji letniskowej w nawiązaniu do tradycyjnej zabudowy mieszkaniowej. Preferencje te wynikają z istniejącego już wyposażenia budynków w podstawowe media. Ponadto funkcjonujące tam gospodarstwa rolne są to gospodarstwa ubogie ze względu na słabe gleby i znaczne oddalenie od ośrodków obsługi rolnictwa. W związku z tym część gospodarstw wkrótce ulegnie likwidacji lub przekwalifikuje się na agroturystykę. Na terenach niewykorzystanych dla zabudowy letniskowej zaleca się realizację dolesień.

1.5 TERENY ZASOBÓW DÓBR KULTURY:

- obiekty wpisane w rejestr zabytków,
- obiekty objęte strefą ochrony konserwatorskiej,
- tereny zabytkowych parków,
- stanowiska prehistoryczne,
- tereny cmentarzy,

- tereny eksploracji archeologicznej.

Na terenach objętych strefą ochrony konserwatorskiej wszelkie działania podlegają uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Zaleca się ochronę otoczenia obiektów zabytkowych i stref konserwatorskich przed dysharmonizującą zabudową oraz podjęcie działań w celu odrestaurowania lub choćby zabezpieczenia zabytków architektury przed dekapitalizacją. Wskazane jest podjęcie prac pielęgnacyjnych na terenach parów podworskich, które powinny stanowić miejsce wypoczynku miejscowej ludności oraz turystów. Na terenach stanowiska prehistorycznych wprowadza się zakaz zabudowy. Natomiast na terenach eksploracji archeologicznej przed rozpoczęciem prac ziemnych należy zawiadomić Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

1.6 TERENY PRODUKCYJNO – GOSPODARCZE:

- tereny przemysłu, składów, drobnej wytwórczości, usług uciążliwych – istniejące,
- tereny przemysłu, składów, drobnej wytwórczości, usług uciążliwych – projektowane,
- tereny powierzchniowej eksploatacji surowców o udokumentowanych złożach,
- tereny powierzchniowej eksploatacji surowców o potencjalnych złożach.

Są to tereny inwestycyjne na obszarze gminy, gdzie może być prowadzona działalność gospodarcza na dużą i mniejszą skalę. Lokalizowane przedsięwzięcia nie mogą należeć do inwestycji szczególnie szkodliwych ze względu na utworzone na terenie gminy obszary chronionego krajobrazu. Dla rozwoju funkcji przemysłowych, składowych, drobnej wytwórczości i usług uciążliwych wytypowano obszary o niskiej przydatności rolniczej, położone w oddaleniu od zabudowy mieszkaniowej, o dobrej dostępności komunikacyjnej i wyposażonych w podstawowe urządzenia infrastruktury technicznej. Są to potencjalne tereny zorganizowanej działalności gospodarczej dla dużych inwestorów. Największe projektowane tereny ofertowe dla inwestycji terenochłonnych położone są w miejscowościach: Sławin, Parczew, Wielowieś Klasztorna, Ołobok, Strzyżew, Rososzycza i Siersoszewice.

Oprócz wyznaczenia nowych terenów inwestycyjnych zapewniono także możliwość rozwoju istniejącym zakładom przemysłowym. Adoptowano w studium większość istniejących terenów o w.. funkcjach, które nie kolidują z funkcjami terenów sąsiednich. W przypadkach, gdzie w pobliżu istniejących zakładów przemysłowych znajduje się zabudowa mieszkaniowa, działalność gospodarczą należy prowadzić w taki sposób, aby uciążliwości z niej wynikające nie wykraczały poza teren zakładu. Należy również urządzić obsługę komunikacyjną terenów gospodarczych w taki sposób, aby zminimalizować uciążliwości z nią związane.

Wskazano do adaptacji dla funkcji przemysłowych i gospodarczych rolnicze tereny produkcyjne i obsługi rolnictwa w Parczewie, Psarach, Rososzycy i Namysławkach jako pozostałości po państwowej własności rolnej. Obecnie niektóre z nich zmieniły profil działalności. Wymagają one zmiany przeznaczenia terenu na nierolnicze na drodze opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Na terenach, gdzie prowadzona jest działalność gospodarcza należy zapewnić parkingi dla obsługi komunikacyjnej na własnej posesji. Na terenach udokumentowanych złóż surowców naturalnych wprowadza się zakaz lokalizowania nowych siedlisk. Dopuszcza się jedynie adaptację istniejącej zabudowy jej remonty, modernizację oraz wymianę na nową. Udokumentowane złoża surowców mineralnych należy uwzględniać z planach, jeżeli nie kolidują one z istniejącą zabudową i nie powodują znaczącego pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego.

1.7 URZĄDZENIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I KOMUNALNEJ:

- droga wojewódzka,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne,
- ścieżki rowerowe – projektowane,
- Sieć wodociągowa, stacje wodociągowe i ujęcia wody,
- Sieć kanalizacji sanitarnej,
- oczyszczalnie ścieków – istniejące i projektowane,

- sieć energetyczna.

KOMUNIKACJA DROGOWA

Najważniejsze działania jakie należy podjąć w tym zakresie to dostosowanie parametrów istniejących dróg do wymagań technicznych i użytkowych odpowiadających ich funkcji, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ma to na celu udrożnienie układu komunikacyjnego. Mała sprawność układów komunikacyjnych dotyczy głównie dróg gminnych w miejscowości Ołobok. W celu poprawy bezpieczeństwa mieszkańców wsi należy podjąć działania zmierzające do budowy chodników wzdłuż drogi wojewódzkiej i powiatowych na terenach o zwartej zabudowie.

Wprowadza się zakaz lokalizowania zabudowy mieszkaniowej z wyjazdem na drogę wojewódzką. Włączenia nowych układów komunikacyjnych należy rozwiązać za pomocą projektowanych dróg lokalnych poza pasem drogowym drogi wojewódzkiej i istniejących skrzyżowań. Bezpośrednie włączenia do drogi wojewódzkiej terenów aktywizacji gospodarczej oraz obsługi komunikacyjnej należy wyposażyć w pasy włączenia i wyłączenia oraz pasy dla pojazdów skręcających w lewo.

ścieżki rowerowe

Celem projektowania ścieżek rowerowych na terenie gminy było wytyczenie bezpiecznej i atrakcyjnej pod względem krajoznawczym trasy łączące miasta: Ostrów Wilkp., Kalisz i Nowe Skalmierzyce z najciekawszymi miejscami na terenie gminy. Wytyczone zostały generalnie dwie trasy: z kierunku Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego. Każda z nich posiada dwa warianty, zróżnicowane ze względu na długość trasy. Dłuższe trasy wymagają zatrzymania się na nocleg na terenie gminy Sierszewice. Będzie to możliwe po stworzeniu bazy noclegowej w wyniku wybudowania zbiornika retencyjnego. Trasa rowerowa wiodąca wzdłuż Proсны posiada dwie wersje uwzględniające możliwość zmiany przebiegu ścieżki po zlokalizowaniu zbiornika.

WODOCIĄGI

Ujęcia

W celu zaspokojenia potrzeb związanych z zapotrzebowaniem mieszkańców gminy na wodę, na jej terenie wybudowano szereg ujęć wody, z których jest ona przesyłana siecią wodociągową do odbiorców. Część wybudowanych ujęć wód posiada studnię awaryjne, co zwiększa bezpieczeństwo dostaw wody. Dla pełnego zabezpieczenia jej dostaw zakłada się budowę dalszych studni spełniających funkcje studni awaryjnych, w tym w pierwszej kolejności zakłada się budowę studni awaryjnej dla wodociągu Sierszewice. Na terenie gminy znajdują się ujęcia wód dla miasta Ostrowa Wielkopolskiego. Niniejsze Studium zakłada rozbudowę ujęć wód dla miasta Ostrowa Wielkopolskiego w miejscowości Latowice.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami strefa ochrony bezpośredniej obejmuje studnię i urządzenia wodociągowe oraz otaczający pas terenu o promieniu 10 metrów (z nielicznymi wyjątkami, gdzie strefę tę zmniejszono do 8 m). Dotyczy to wszystkich ujęć wód. W większości przypadków strefy ochrony pośredniej nie zostały wyznaczone (poza ujęciami dla miasta Ostrowa Wielkopolskiego). Zgodnie z obowiązującymi przepisami do obowiązków użytkownika ujęcia wody jest podjęcie działań w celu ustanowienia strefy ochrony pośredniej.

Strefy ochrony ujęć wód podziemnych, które zaopatrują w wodę mieszkańców Ostrowa Wielkopolskiego zostały wyznaczone już w latach siedemdziesiątych. Kompleksowe opracowanie stref ochronnych wykonane zostało w 1976 roku przez Instytut Kształtowania Środowiska we Wrocławiu. W opracowaniu tym wyznaczono:

- strefę ochrony bezpośredniej,
- strefę ochrony pośredniej o zastrzonych rygorach obejmującą fragment obszaru zasilania,
- strefę ochrony pośredniej wód powierzchniowych obejmującą zlewnię Ołoboku.

Dla wyznaczonych stref określono zasady perspektywicznego zagospodarowania w 1981 roku w opracowanym przez BPBK w Poznaniu operacie wodnopraw-

nym na pobór wód z ujęć w dolinie Ołoboku zaproponowano zmodyfikowanie tych stref. Najnowszym opracowaniem określającym granice stref ochronnych ujęć wód dla miasta Ostrowa Wielkopolskiego jest „Aktualizacja stref ochronnych ujęć wody dla miasta Ostrowa Wielkopolskiego” wykonana w marcu 1993 roku przez Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu Centrum Badawcze Ochrony i Kształtowania Środowiska Zakład Hydrogeologii. Przewiduje ona wydzielenie następujących stref:

- strefę ochrony bezpośredniej,
- strefę ochrony pośredniej – wewnętrznej i zewnętrznej wód podziemnych,
- strefę ochrony pośredniej wód powierzchniowych.

Strefę ochrony bezpośredniej stanowi pas terenów wzdłuż rzeki Ołobok o szerokości odpowiadającej zasięgowi tarasu zalewowego po prawej stronie rzeki (ca 80-100 m). Jest to możliwe do zrealizowania przede wszystkim z uwagi na własność terenu, który należy do zarządcy ujęć. Odpowiada to koncepcji opracowanej przez BPBK w 1981 roku. Generalnie należy stwierdzić, że z uwagi na swe rozmiary, funkcję **strefę ochrony pośredniej – wewnętrznej** pełni wyżej określona strefa ochrony bezpośredniej. Jej zadaniem jest przede wszystkim ochrona przed zanieczyszczeniami bakteriologicznymi.

Strefa ochrony pośredniej – zewnętrznej winna obejmować cały wyznaczony obszar zasilania. Jednak z uwagi na olbrzymi obszar, większość granic tej strefy przebiega wzdłuż zasięgu występowania utworów piaszczystych znajdujących się w łączności z górną warstwą wodonośną w dolinie Ołoboku. W rejonie zachodnim zasięg tej strefy pokrywa się z zasięgiem obszaru zasilania. Przy wyznaczaniu tej strefy, zgodnie z obowiązującymi przepisami przyjęto kryteria czasu przepływu wód w okresie 25-ciu lat. W obrębie wyznaczonej strefy pośredniej – zewnętrznej wydzielono dodatkowo podstrefę obejmującą taras zalewowy (z uwagi na konieczność zabezpieczenia tego obszaru) na całym odcinku Ołoboku, gdzie istnieją lub będą lokalizowane przyszłe ujęcia.

Strefa ochrony pośredniej wód powierzchniowych obejmuje całą zlewnię Ołoboku do przekroju poniżej ujęcia.

Na terenie gminy znajduje się szereg nieczynnych studni głębinowych generalnie należących do osób fizycznych jak i instytucji działających na jej terenie. Z uwagi na doprowadzenie wody do większości gospodarstw gminy (poza nielicznymi, pojedynczymi gospodarstwami) ich właściciele zaniechali poboru wody z tych ujęć, na rzecz poboru wody z wodociągu gminnego. W związku z powyższą sytuacją kompleksowego uregulowania wymaga sprawa istniejących, a niewykorzystanych już ujęć wód.

Sieć wodociągowa

Woda z wodociągu doprowadzona jest do wszystkich miejscowości gminy Sierszewice. Tak więc można stwierdzić, że gmina Sierszewice została w 100% wodociągowana. Mała awaryjność systemu wodociągowe daje podstawy stwierdzić, że stan systemu wodociągowego gminy Sierszewice jest zadawalający. Jednak należy zakładać sukcesywną naprawę lub wymianę istniejących sieci wodociągowych na odcinkach o najwyższym wskaźniku awaryjności.

Hydranty

Wraz z modernizacją kolejnych odcinków sieci wodociągowych należy sukcesywnie uzupełniać sieć hydrantów przeciwpożarowych w rejonach gminy, gdzie ich ilość jest niewystarczająca (szczególnie na terenach o mniejszym stopniu urbanizacji).

Stacje wodociągowe

Z uwagi na procesy zużycia pracujących urządzeń w perspektywie należy rozważać potrzebę modernizacji najstarszych stacji wodociągowych pracujących na terenie gminy. Z uwagi na ograniczone możliwości finansowe gminy zadanie to winno być wykonywane sukcesywnie, w kolejnych latach budżetowych. Większość z istniejących stacji pochodzi z lat osiemdziesiątych, stąd w krótkim czasie nastąpi konieczność rozpoczęcia modernizacji tych urządzeń. Nie dotyczy to w najbliższej perspektywie stacji w miejscowości Biernacice, która została zmodernizowana w 1995 roku.

KANALIZACJA SANITARNA

Z uwagi na generalny brak systemu oczyszczania ścieków sanitarnych na terenie gminy, zakłada się w pierwszym etapie budowę oczyszczalni ścieków sanitarnych w miejscowości Rososzyca dla czterech miejscowości gminy Sierszewice, tj. Sierszewice, Psary, Latowice i Rososzyca. Równolegle winna rozpocząć się budowa sieci kanalizacyjnych doprowadzających odpady płynne do budowanej oczyszczalni ścieków z wymienionych wyżej czterech wsi. Wg szacunkowych danych oczyszczalnia ta obsłuży ca 3500 mieszkańców, w tym między innymi Dom Pomocy Społecznej we wsi Psary, ubojnię drobiu, ubojnię bydła, masarnię, itp. Przewiduje się, że łączna ilość ścieków dopływających do oczyszczalni wynosić będzie docelowo ca 554 m³/dobę. Przewiduje się również dowożenie do oczyszczalni ścieków z innych miejscowości w ilości nie większej niż 100 m³/dobę. *Program kanalizacji* przewiduje doprowadzenie maksymalnej ilości ścieków z terenu gminy do tej oczyszczalni. Inwestycja ta poprawi stan środowiska przyrodniczego gminy, nadal jednak nie załatwi to problemu utylizacji ścieków na całym jej terytorium. Stąd plan zakłada również budowę drugiej oczyszczalni ścieków w miejscowości Sławin na lewym brzegu Proсны, która obsłużyłaby również Ołobok, Masanów i Wielowieś Klasztorną. Istnieją również możliwości (jako rozwiązanie przejściowe) wykorzystania istniejących oczyszczalni ścieków Domu Pomocy Społecznej w miejscowości Psary dla potrzeb tej miejscowości. Należy rozważyć możliwość podłączenia wsi położonych na południowym krańcu gminy, tj. Kania, Biernacice, Zamość do wybudowanej w ostatnich latach oczyszczalni w miejscowości Grabów Wójtostwo (gmina Grabów nad Prosną). Proces dalszej budowy systemu kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Sierszewice winien postępować zgodnie z opracowaną „*Koncepcją kanalizacji wsi i budowy oczyszczalni ścieków na terenie gminy Sierszewice*”.

Doprowadzenie kanalizacji sanitarnej do wszystkich miejscowości wymaga opracowania stosownej dokumentacji technicznej. Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie gminy jest pilnym zadaniem (obciążającym Gminę Sierszewice) między innymi z uwagi na 100% zwodociągowanie terenu gminy. W celu niedopuszczenia do dalszego zanieczyszczenia wód gmina winna w krótkim czasie znaleźć środki na realizację tego programu.

ODPADY STAŁE

Gmina Sieroszewice posiada własne niewielkie składowisko odpadów komunalnych, które znajduje się w ostatniej fazie eksploatacji. Z uwagi na to, iż ocenia się, że możliwości eksploatacyjne tego składowiska zakończą się w ciągu jednego roku, trwają już prace nad lokalizacją nowego składowiska odpadów w miejscowości Psary. Inwestycja ta projektowana i finansowana jest na potrzeby dwóch gmin, tj. gminy Sieroszewice oraz Miasta i Gminy Nowe Skalmierzyce. Pozwoli ona zaspokoić potrzeby gminy w tym zakresie, w perspektywie najbliższych lat.

Aktualnie gmina nie posiada zorganizowanego systemu odbioru odpadów. Stąd należałoby w krótkim czasie doprowadzić do unormowania tych spraw poprzez podjęcie stosownych decyzji w tym zakresie.

Odpady niebezpieczne

Do odpadów niebezpiecznych, które występują bądź mogą występować na terenie gminy Sieroszewice można zaliczyć:

- odpady z rzeźni i przemysłu mięsnego,
- padłe zwierzęta,
- osady z oczyszczalni ścieków,
- zużyte oleje i smary,
- przeterminowane lub wycofane chemikalia,
- odpady sanitarne z ośrodków medycznych,
- odpady pochodzące ze stosowania środków ochrony roślin – tzw. odpady pestycydowe.

Gmina nie dysponuje odpowiednim składowiskiem spełniającym ustalone przepisami wymogi do składowania odpadów niebezpiecznych. Z uwagi na ustanowiony Zarządzeniem Wojewody Kaliskiego obszar chronionego krajobrazu, który obejmuje teren niemal całej gminy, nie ma możliwości lokalizacji tego typu obiektów w jej granicach. Zatem unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych winno się odby-

wać poza terytorium gminy Sieroszewice. Z przeprowadzonej analizy wynika, że na terenie gminy Sieroszewice ilości występowania tych odpadów są niewielkie, stąd nie ma potrzeby opracowywania szczegółowego programu rozwiązania tego problemu. Sprawa ta winna być załatwiona poprzez podpisanie stosownych umów z jednostkami specjalistycznymi zajmującymi się ich unieszkodliwianiem.

GAZ

Gmina Sieroszewice nie posiada zasilania w gaz. Z uwagi na coraz powszechniejsze wykorzystanie gazu jako czynnika grzewczego, z uwagi na jego małą szkodliwość dla środowiska problem ten wymaga pilnego rozważenia i opracowania stosownej dokumentacji koncepcyjnej, a następnie dokumentacji technicznej. Zadaniem na dalsze lata dla gminy Sieroszewice winna być doprowadzenie do powstania na jej terenie systemu sieci rozdzielczej i przyłączy gazu. Rozpoczęcie budowy sieci gazowniczej między innymi umożliwi wielu inwestorom i mieszkańcom podłączenie się do ekologicznego źródła ciepła jakim jest gaz.

ENERGETYKA

Energia elektryczna jest doprowadzona do wszystkich miejscowości w gminie i teren gminy uznaje się za zelektryfikowany w 100%. Z uwagi na fakt, że stan techniczny sieci uznaje się ogólnie za zadowalający, stąd nie zakłada się generalnych zmian w tym zakresie. Sieci energetyczne podlegają systematycznej modernizacji, w zależności od stopnia zużycia i dostępnych środków. Zakład się dalszą sukcesywną, w miarę potrzeb, modernizację istniejących sieci i urządzeń elektroenergetycznych.

Również stan techniczny linii **110 KV** Ostrów Wielkopolski Wschód – Kalisz Piwonice, jest dobry i nie wymaga ona remontu. Na trasie przebiegu ww. linii obowiązuje strefa ochronna ze względu na oddziaływanie pola elektromagnetycznego. Wynosi ona 15,5 m od skrajnego przewodu z każdej strony (rozpiętość przewodów: 6-7 m).

Na terenie gminy planuje się budowę dwutorowej linii elektroenergetycznej 400 kV Ostrów - Rogowiec/Trębaczew. Jej przebieg określono na rysunku Studium.

Planowana dwutorowa linia elektroenergetyczna 400 kV Ostrów Wlkp. – Rogowiec/Trębaczew stanowić będzie połączenie stacji elektroenergetycznej „Ostrów” z istniejącą dwutorową linią 400 kV wyprowadzającą moc z Elektrowni Bełchatów. „Układ przesyłowy Ostrów” jako całość obejmuje:

- stację elektroenergetyczną 400/110 kV Ostrów, która wybudowana została w latach 1999 – 2001,
- linię o napięciu 400 kV Pasikowice – Ostrów, którą uruchomiono w roku 2001,
- stację elektroenergetyczną 400/110 kV Pasikowice (koło Wrocławia), której rozbudowę zakończono w 2002 r.,
- stację elektroenergetyczną 400/220/110 Plewiska (k. Poznania) modernizowaną i rozbudowaną w latach 1998 – 2005,
- linię o napięciu 400 kV Ostrów – Plewiska (aktualnie w budowie – planowane zakończenie w 2005 r.,
- linię o napięciu 400 kV Ostrów – Rogowiec/Trębaczew planowaną do wybudowania w latach 2004 – 2008.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego zatwierdzony został uchwałą NR XLII/628/2001 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 listopada 2001 r., w części poświęconej uwarunkowaniom zagospodarowania przestrzennego województwa, formułuje wniosek dotyczący bezpośrednio energetyki i systemu jej przesyłu:

„Planowana linia elektroenergetyczna 400 kV Ostrów Wlkp. – Rogowiec/Trębaczew stanowić będzie zatem nowe źródło zaopatrzenia w energię elektryczną z systemu wysokiego napięciowego”.

W części dotyczącej kierunków zagospodarowania przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, Plan formułuje szczegółowe zapisy dotyczące propozycji zadań rządowych i samorządowych. Dla energetyki wysokich napięć w planie określono między innymi:

„Przebudowa krajowego systemu elektroenergetycznego (KSE) na terenie województwa wielkopolskiego przewiduje:

- *uruchomienie układu przesyłowego Rogowiec - Ostrów Wlkp. - Poznań Plewiska, szczególnie budowa linii elektroenergetycznej 400 kV Rogowiec - Broszęcín - Ostrów Wlkp. - Poznań Plewiska.*

Planowana dwutorowa linia elektroenergetyczna 400 kV Ostrów Trębaczew/Broszęcin, której przebieg wyznaczono na rysunku studium przez tereny wsi Parczew, Sieroszewice, Strzyżew, Wielowieś Klasztorna i Masanów jest więc realizacją zapisów planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, jako inwestycji ponadlokalnej o znaczeniu krajowym.

Ustalenie wielkości strefy ograniczonego użytkowania oraz zasad zagospodarowania terenu nastąpi w trakcie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla trasy linii.

TELEKOMUNIKACJA

Na terenie gminy większość centrali to centrale cyfrowe, które włączone są w system połączeń telefonicznych poprzez sieć światłowodową. Jedynie centrala w Zamościu to centrala automatyczna. W celu poprawy jakości połączeń telefonicznych należałoby doprowadzić do jej wymiany na rzecz centrali cyfrowej. Zgodnie z zapotrzebowaniem zakłada się realizację następnych podłączeń wg istniejącego zapotrzebowania.

Po zainstalowaniu na terenie miasta Kalisza stacji bazowej systemu radiowego firmy Netia powstaną możliwości dostępu do tego systemu w zakresie połączeń telekomunikacyjnych z terenu gminy Sieroszewice, a przez to możliwości wejścia na jej teren firmy konkurencyjnej w stosunku do Telekomunikacji Polskiej S.A. Takie szanse będzie miało ca 50-60% mieszkańców tej gminy. Stąd należy założyć, iż część mieszkańców gminy skorzysta z tej możliwości.

2. STREFY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNE

Na obszarze gminy zostały wyznaczone oprócz wyżej wymienionych podstawowych funkcji, 3 strefy funkcjonalne, na których obowiązują szczególne zasady gospodarowania przestrzenią.

2.1 STREFA ROLNICZA I MIESZKANIOWO – USŁUGOWA

Strefa położona najbliżej miasta, gdzie uwidacznia się najsilniej oddziaływanie Ostrowa Wielkopolskiego na strukturę funkcjonalną wsi, jest atrakcyjna dla inwestorów prowadzących działalność gospodarczą (głównie działalność rzemieślniczą jak i dla ludności niepracującej w rolnictwie, osiedlającej się chętnie w pobliżu miasta, na terenach wyposażonych w urządzenia infrastruktury technicznej. Przewiduje się zwiększone zainteresowanie terenami inwestycyjnymi na tym obszarze po wybudowaniu drogi ekspresowej Katowice – Pleszew projektowanej w pobliżu granicy gminy. Aby nie doprowadzić do obniżenia atrakcyjności terenu dla lokalizacji domów mieszkalnych, należy zapobiegać powstawaniu konfliktów wynikających z uciążliwości powodowanych przez działalność gospodarczą. W tym celu wprowadza się zakaz lokalizowania w pobliżu zabudowy mieszkaniowej inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska przyrodniczego lub powodujących uciążliwości komunikacyjne. W wyjątkowych sytuacjach dopuszcza się lokalizację inwestycji sieciowych – ponadlokalnych. Wskazane jest, aby większe inwestycje gospodarcze (z wyłączeniem działalności nieuciążliwej) lokalizowane były jedynie w miejscach wyznaczonych w Studium a uciążliwości nie wykraczały poza granicę tych terenów. W szczególności nie powinno się lokalizować zakładów mogących powodować przekroczenia norm dopuszczalnych stężeń dla emitowanych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Zakłady te powinny stosować w produkcji czyste nośniki energii takiej jak: olej opałowy nisko siarkowy lub energię elektryczną.

2.2 STREFA ROLNICZA I OBSŁUGI ROLNICTWA

Ze względu na fakt, iż w najbliższym czasie wiele z gospodarstw rolnych ulegnie likwidacji strefa ta powinna podlegać aktywizacji gospodarczej poprzez tworzenie warunków dla rozwoju drobnej działalności wytwórczej i usługowej oraz dla rozwoju przemysłu przetwórstwa rolno-spożywczego, który wchłonie nadmiar rąk do pracy. Powyższe uwarunkowania spowodowały, że w strefie tej zarezerwowano tereny ofertowe dla dużych inwestorów. Dopuszcza się również lokalizowanie drobnej działalności gospodarczej poza terenami wyznaczonymi na rysunku Studium z zastrzeżeniem, że będą one lokalizowane przy drogach wyposażonych w urządzenia infrastruktury technicznej, co najmniej taki jak: wodociąg i sieć energetyczna i nie

będą powodowały pogorszenia warunków życia ludności na terenach mieszkaniowych.

2.3 STREFA LEŚNA I WYPOCZYNKOWA

Ze względu na dużą atrakcyjność krajobrazową i klimatyczną terenu, jest to strefa potencjalnego rozwoju funkcji wypoczynkowej i rekreacyjnej. Przewiduje się szybki rozwój ww. funkcji, po wybudowaniu zbiornika retencyjnego „Wielowieś Klasztorna”. Do tego czasu na obszarze tym zaleca się adaptowanie istniejącej zabudowy zagrodowej dla funkcji letniskowej oraz wspieranie rozwoju agroturystyki, która pozwoli zaktywizować upadające gospodarstwa rolne.

W dalszej kolejności powinna być lokalizowana nowa zabudowa letniskowa (przy istniejących drogach z możliwością podłączenia do wodociągu i sieci energetycznej niskiego napięcia) oraz inne funkcje związane z rekreacją i wypoczynkiem. Po zrealizowaniu zbiornika retencyjnego, w miarę potrzeb należy udostępniać tereny rezerwowane dla lokalizacji domów letniskowych, Tereny te wymagają opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zlokalizowano także centra obsługi ruchu wypoczynkowego i rekreacji, gdzie przewiduje się powstanie usług nieuciążliwych związanych z wypoczynkiem i rekreacją. Na terenach niewykorzystanych dla ww. funkcji należy realizować dolesienia. Na całym terenie objętym strefą leśną i wypoczynkową obowiązuje zakaz lokalizacji funkcji szczególnie szkodliwych, mogących pogorszyć stan środowiska lub powodujących uciążliwości dla otoczenia. W wyjątkowych sytuacjach, jeżeli nie ma innej możliwości, dopuszcza się lokalizację inwestycji sieciowych ponadlokalnych.